

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240—
za pol leta 120—
za četrt leta 60—
za en mesec 20—
Za inozemstvo celoletno K 420—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 40—
za inozemstvo 55—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarica (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 6—
poslana itd. po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljki in dnevi po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herz. 7563.

Razkralj Karol odhaja.

Razkralj potuje v Švico pod varstvom entente. —
Ultimat male entente proti Mažarski.

Dunaj, 1. aprila. (Izvirno) Velikonočni obisk razkralja Karla na Ogrskem se bliža svojemu koncu. Kakor je Vaš dopisnik izvedel na ogrskem poslanstvu, je bila že včeraj sklenjena stvar, da mora Karel nemudoma zapustiti Ogrsko. V Subotiču se je vršila konferenca članov ogrske vlade s Karlom in je Karel podpisal dogovor, da zapusti Ogrsko in se vrne v Švico. Za Karlov povratek je že odrejeno vse potrebno. Vozil se bo pod varstvom entente s posebnim vlakom, ki že stoji v Subotiču, preko Avstrije v Švico. Med vožnjo bodo vsi kolodvorji zaprti. Skozi Dunaj se bo vozil vlak ponoči. Karla bosta spremljala dva angleška štabna častnika.

Dunaj, 1. aprila. (Izv.) Iz merodajnega vira se poroča, da je mala ententa poslala mažarski vladni ultimatum, po katerem mora Karel tekom 72 ur zapustiti Ogrsko.

Prihod razkralja Karla v Budimpešto je ves svet iznenadil, čeravno je bilo v diplomatskih krogih znano, da se pripravljajo vrtneti razkralja Karla na Mažarsko. Po prvih tozadevnih vestih meseca junija lanskega leta je ententa izdala izrecno prepoved proti vsaki vladi Habsburžanov, ki bi srednjeevropski mir ogrožala. Češki zunanji minister dr. Beneš je pa vodil protimažarsko koalicijo med Češkoslovom, Jugoslavijo, Rumunijo, Italijo in Francijo. Rapalsko pogodbo je priznal za ceno, da Italija sprejme njegovo stališče, kar je Italija storila že z rapalsko pogodbo napram Jugoslaviji. V Parizu je dr. Beneš izbil iz glave Francozom načrt o podonavski federaciji, ki bi ogrožala mir. Zato je smatrali izjavo francoskega zastopnika v Budimpešti, da je Francija zoper vrtnitev Karla na ogrski prestol, za resno in nedvoumno. Vse države, ki so na vprašanju povrnitve Habsburžanov na Ogrsko zainteresirane, so se izjavile proti vrtnitvi, tudi nemška Avstrija, čeravno njeno zadržanje ni bilo tako odločno in je zvezni kancelar dr. Mayr izjavil samo, da se avstrijska vlada ne sme vmešavati v notranje zadeve Mažarske, da pa bo odločno odklonila vsak poizkus, potegniti Avstrijo v vrtnice najnovejših dogodkov na Mažarskem.

Najodločneje je nastopila mala ententa, ki je že nekaj časa sem vedela za

načrt razkralja ter je takoj odredila vse potrebne vojaške priprave ter stavila Mažarski ultimatum 72 ur. Odhod razkralja iz Mažarske je torej samo še vprašanje nekega ura; niti ogrska vlada se ni upala zagovarjati razkralja Karla in mu je nasvetovala, da Mažarsko takoj zapusti. Celo njegovi najbližji zaupniki, Julij Andrassy, Štefan Bethlen, major Pronay in nadporočnik Heyas mu niso mogli nasvetovati drugega, kakor da čimprej zapusti deželo, ker bi njegova navzočnost mogla Mažarsko upropasti.

Kdo je potemtakem nasvetoval razkralju, da se vrne na Mažarsko in celo na tak, v resnici pustolovski način? »Neue Fr. Presse« poroča, da je bil razkralj potrjen, ko je videl, slišal nasvete svojih prijateljev in ko je državni upravitelj Horthy odklonil, odstopiti mu oblast, ki jo je prejel od naroda in ki jo more vrniti zopet samo narodu.

»Reichspost« slika položaj sledeče: Po ogrski ustavi je kralj do konca svojega življenja zakoniti kralj Ogrske, ako je bil kronan s krono sv. Štefana, razen če se sam odpove. Tega »kralj Karol IV. Ogrske« ni storil in ga zato večina Mažarov priznava za svojega edinega zakonitega kralja. V tem smislu je bila tudi vsa sedanja ogrska ustava zgrajena. Mažarska danes ni republika, ampak monarhija, na katere čelu stoji v odsotnosti kralja državni upravitelj Horthy. Kraljevi ministri tvorijo vladu, sodišča izrekajo sodbo v imenu kralja. Kralj se je po posvetovanju s Horthyem, ministri in voditelji strank odločil, da iz notranjih in zunanjih interesov Mažarske ne bo prevzel vlade »svoje dežele«, vendar pa bo njegova odsotnost od Budimpešte samo od drugih činiteljev izsiljena. To stališče »Reichspost« pove dovolj, kako je mogel razkralj potovati preko Dunaja, ne da bi bil tam ustavljen, čeravno je tam celo prenočeval. Dejstvo pa je vendar, da ga niti mažarska vlada in njegovi najbližji prijatelji niso upali niti za trenutek pridrževati. Poizkus razkralja, vsteti se zopet na ogrski prestol, je bil tako nerodno izveden in bo tudi brez dvoma škodoval monarhistični misli na Mažarskem, da ga je vsa javnost po vsej pravici imenovala pustolovščino.

Pucelj, kateremu je pred nosom vedno bleščal ministrski titel, v vsem pritrjeval. Ostale »samostojne« kimovce je bilo potem lahko spraviti pod Vošnjakov poslaniški klobuk.

Že pri prvi klubovi skupni seji se je pokazala neiskrenost »samostojnežev«. Ako so vedeli za sejni dnevni red, so prišli pripravljeni na sejo; čim pa je prišlo na površje kako slučajno sproženo vprašanje, »samostojneži« so bili pri kraju s svojo samostojnostjo in so se z raznimi izgovori izognili direktnemu odgovoru.

Zemljoradniki so instinktivno takoj začutili, da sta v enem klubu pravzaprav dva kluba, kar je bilo na veliko škodo stvari. Zato se je privatno ventiliralo vprašanje, če bi ne bilo bolje takoj v začetku ustanoviti dva kluba, ki bi potem v kooperaciji skupno nastopala. Sedanji položaj, izzvan z razcepitvijo, pa tako kooperacijo za sedaj izključuje. To pa tudi zato — kakor vemo iz avtentičnega vira —, ker »samostojneži« ne uravnajo svoje politike v smislu kmetijskih koristi, pač pa jim narekuje njihovo samomorilno postopanje edinole slepa mržnja napram »klerikalcem«, katere so Srbom slikali v najčrnejših barvah, da so se jim kar lasje ježili na glavi. V tej svoji mržnji so šli »samostojneži« tako daleč, da so zahtevali v zemljoradniškem klubu izgon vsakega duhovnika iz Slovenije, ki bi sploh javno deloval med ljudstvom! Iz te mržnje napram duhovnikom in iz pohlepa za korita so »samostojneži« zahtevali dežel, vlado v Sloveniji zase, kjer bi — kakor se je nekdo izrazil — »rezali jermena z duhovnikov«.

Tudi na »samostojnem« zboru v Ljubljani je bilo precej stvari, ki pokazujejo

»samostojneže« v pravi luči. Vodstvo njihove stranke je v rokah prejšnjih liberalcev in sedanjih samostojnih »demokratov«. Na predvečer strankinega zbora so delegati imeli sestanek. Na tem sestanku je bila dobra polovica teh delegatov za to, da se nadaljuje taktika večine zemljoradniškega kluba, namreč proti vstopu v vlado, ker bi se stranka v vladi ubila. Tudi tajnik Bukovec je bil za skrajno opozicijo. Toda znači »kmeti« Kenda je izjavil, češ, da zemljoradniki morajo v vlado za vsako ceno, ker sicer razpade — država. Potegoval se je za vladni načrt ustave in smisel zemljoradniške zahteve. Ker je mož petičen, mu je nekaj ljudi tudi ploskalo. Drugi dan na občnem zboru se ni moglo ugotoviti, na kateri strani je večina, ker ni prišlo do pravega glasovanja. Pucelj je uvidel kako stvar stoji ter se je izognil vsem neprijetnostim na ta način, da je v roke načelstva izposloval nekaj sklep, naj ono odloča o taktiki poslancev. Ni torej res, da je občni zbor, katerega se je udeležilo komaj 200 ljudi sklenil, da pušča poslancem proste roke. S takim sklepom, ki sta ga Vošnjak in Pucelj že davno tuhtala po parlamentarnih hodnikih, so prišli poslanci SKS že iz Beograda na zbor.

Za obrambo autonomij in svobode.

(Govor poslanca dr. Janka Šimraka v ustavnem odboru dne 21. marca 1921.)

Gospodje narodni poslanci! Gospod ministrski predsednik mi bo pač dovolil, da imenu Jugoslovanskega kluba protestiram, proti njegovemu postopanju. V vsakem parlamentu — ne samo v vsakem parlamentu, temveč tudi v vsakem malem odboru — kadar se razpravlja o kakem važnem vprašanju, je navada, da se vsaj eno uro pred začetkom razprave obvesti o tem vse člane. (Predsednik dr. Ninčič. O kršitvi poslovnika nimate pravice govoriti.) O tem tudi ne nameravam govoriti, temveč o danem predmetu. To ni prejšnji predlog, kakor ste to vi trdili, gospod predsednik, temveč je popolnoma nov. Mi smo poznali vaš stari predlog, ali to, kar stoji danes pred nami, je popolnoma nova stvar. S tem sem hotel reči samo to, da najodločnejše protestiramo proti obstrukciji, ki jo izvršuje predsedništvo ustavnega odbora in proti neparlamentarnemu zahrbnemu boju proti opoziciji.

Predlog Jugoslovanskega kluba.

Glede tega predmeta je Jugoslovanski klub že v plenumu naglasil svoj predlog, ki se glasi: »Država Srbov, Hrvatov in Slovencev se deli na pokrajine, okrožja in občine. Pokrajine so: 1. Srbija. 2. Hrvatska in Slavonija z Medmurjem. 3. Bosna in Hercegovina z Dalmacijo. 4. Črna gora. 5. Vojvodina. 6. Slovenija s Prekmurjem. V imenu Jugoslovanskega kluba moram izjaviti, da se glede Dalmacije lahko zedinimo z Narodnim klubom, ki zahteva, da se Dalmacija priklupi Hrvatski in Slavoniji. Če Dalmacija sklene, da raje tvori eno pokrajino s Hrvatsko in Slavonijo, mi ne bomo imeli nič proti temu.

Dovolite mi, gospodje, da prav na kratko obrazložim ta svoj predlog. V vsej zgodovini Slovanov na balkanskem polotoku lahko zasledujemo te pokrajine, ki sem jih ravno našel. Resnica je, da so se meje od časa do časa menjavale z ozirom na moč slovanskih knezov in vladarjev, ki so v tem času vladali na slovanskem jugu, ali so vendar v glavnem ostale iste.

Leta 395. po Kr. so sinovi carja Teodozija razdelili pokrajine na balkanskem polotoku, v katerih se niso takrat bivali Slovanji, tako da so prišle takimenovane 4 Panonije, ki so nastale iz »Panonia superior« in »Panonia inferior«, pod zapadno rimsko cesarstvo. Pod vzhodno rimsko cesarstvo pa je pripadla »Provincia Praevalis«, ki je v glavnem »redišče Srbije«. (Dr. Radonić: Nije to bilo tako.) Gospod profesor, to je bilo ravno tako, to so zgodovinski fakti. Obe Panoniji sta pripadali pod Rim, pod rimsko kulturo in pod rimsko oblast, samo da je takimenovana »Panonia Praevalitana« spadala pod Carigrad, pod Bizanc. Ko so se v teh naših pokraji-

nah pozneje naselili Slovanji, so tudi oni pripadli pod dve kulturi in to: eni pod bizantinsko-vzhodno, drugi pa pod rimsko zapadno. Tu so se potem razvijali dve različni kulturi in različni politični in gospodarski načini življenja. Leta 395. je najzgodnejši dogodek v zgodovini našega naroda.

Naš narod na meji med vzhodom in zahodom.

Od takrat sta ga zahod in vzhod stalno izrabljala v svoje pohlepne in imperalistične ter pozneje v kapitalistične svrhe. Prva, ki sta hotela, da provedeta kulturno edinstvo balkanskih Slovanov, sta bila solunska brata, Ciril in Metod. Ona nista širila samo kulturne ideje in nista propagirala samo verske ideje, temveč sta zastopala obenem tudi politično idejo. Ciril in Metod nista v tem svojem delu uspela in to zaradi posebnih političnih razmer in pa radi tega, ker je bizantizem in latinizem premagal jugoslovanstvo, premagal jugoslovansko slovo na balkanskem polotoku.

Trije knezi so živeli na Balkanu, ki so hoteli izvesti politično edinstvo. Bil je to hrvatski knez Tomislav, ki mu je bila glavna misel: velika država od Beljaka pa do Carigrada. Vključ temu, da je premagal bolgarskega kneza, vendar ni mogel dovršiti svoje naloge. S srbske strani pa je pozneje Dušan Silni poskušal uresničiti to idejo, a pred njim Simeon Veliki, bolgarski knez, ki je stavil v svoj program politično edinstvo južnih Slovanov. Niti prvega, niti drugega, niti tretjemu se ni posrečilo in to naravno radi tega ne, ker sta latinska in bizantinska kultura razdvojili plemena in sta bili močnejši od misli državne in narodnega edinstva.

V isti smeri so se dogodki razvijali pod vlado Turkov, Mažarov in Nemcev. Za časa Turkov imamo v naši narodni borbi za obstoj svoj Pijemont, a ta Pijemont je Zagreb in njegova okolica. On si je nadel ime: Reliquiae reliquiarum regni Croatiae. On je vodil orbo proti Turkom na balkanskem polotoku. Resnica je, da so v tej borbi vodili glavno besedo avstrijski cesarji, ali je resnica tudi to, da je bil naš narod oni, ki je kri prelival.

V tem Pijemontu se je rodila ideja Strossmayerjevega jugoslovanstva; v njem se je rodila ideja Gajevega ilirizma; dve veliki ideji, ki sta hoteli, da se vsi slovanski narodi na Balkanu ujedinijo pod enim imenom. (Dr. Žarko Miladinović: Pod Avstrijo!) Gospod, na to bi se dalo prav lepo odgovoriti. Vi veste, da so Obrenovići in Karagorgjevići v svoji borbi isto tako prihajali v Zemun in da niso samo poskušali, da izrabijo borbo Avstro-Ogrske proti Turkom, temveč so celo prosili za njeno pomoč. Za Vas je Gaj Avstrijanec, za Vas je Avstrijanec Strossmayer, za Vas so Avstrijanci vsi, ki niso srbski čokorilovci. — (Dr. Miladinović beži iz dvorane.)

Poglejte, gospodje. Temu človeku, ki je ušel ven, je ilirska ideja avstrijanščina, za njega je Strossmayerjeva ideja avstrijanstvo, vse je njemu avstrijanščina, a za Vas nista Avstrijanca samo ne ban Tomljenović in podban Bošnjak, o katerih je znano, da so jima avstrijska odlikovanja dičila prsi in da si je eden od njih pridobil velike zasluge v tajni politični službi.

Gospodje, jaz moram na take sramotne medklice reagirati. Povdarjal sem veliko idejo Strossmayerjevega jugoslovanstva, povdarjal sem veliko idejo Gajevega ilirizma tudi v radikalni stranki, ki se je borila v Srbiji za naše edinstvo in ki je ustvarila drugi Pijemont, pa se najde človek, ki pravi, da je Strossmayerjeva ideja bila avstrijanstvo, da je Gajeva ideja bila avstrijanščina. Vsi veste, kako je Avstrija preganjala te ljudi, kaj je Avstrija delala z Gajem in koliko krvi se je pod avstrijskimi bajonetmi prelilo v Zagrebu radi tega velikega pokreta.

Ne bom dejal, da je to od strani g. Miladinovića nevednost. To je zloba, ki izvira iz čokorilovske duše, ki sovraži in prezira vse, kar je hrvatskega.

Da bi se naš narod osvobodil od avstrijskega jarma, nastal je pozneje nov Pijemont: Šumadija. Bilo bi preveč, če bi govorili o zaslugah tega Pijemonta od za-

Nova razkritja o samostojnih.

Belgrad, 30. marca 1921.

Vedeli smo, da bodo »samostojneži« kmalu odigrali svojo partijo skrivnice, toda nismo pričakovali, da bodo tudi pri Srbih tako hitro pokazali svojo barvo. To, kar se sedaj v kuloarjih parlamenta govori o njih, bi bilo dovolj vsakemu drugemu, da se nikdar več ne prikaže v Belgradu. Za danes pribijemo le nekaj stvari.

Dr. Vošnjak, ko se še ni niti dobro ogrel v zemljoradniškem klubu, je že poskušal najti čvrsta tla v Avramovičevem srcu zaradi protežiranja za poslaniško mesto v Varšavi. Trdi se celo, da je tudi dr. Ilešič lomil kopja za Vošnjaka. Ker vse to ni nič pomagalo, se je že Drofenik potegnil zanj, češ, naj mu Avramović »skomandira« varšavsko poslanstvo, to pa baje zato, ker je dr. Vošnjak dal »samostojnežem« 50.000 K za volitve. Na ta način si je dr. Vošnjak preskrbel mandat in ž njim pravico, da ga zaslepljeni volilci v Sloveniji spravijo, namesto v parlament kot svojega zastopnika, v mastno službo. Dr. Vošnjak je temeljito poznal nazore Avramovića in njegovih tovarišev še iz časa značnega agrarnega kluba, v katerem je bil tudi dr. Smolaka. Svojo pravo barvo je pokazal šele pozneje, toda vedno indirektno. Dr. Vošnjakovo trobilu je bil Pucelj, ki se je pri klubovih sejah, kadarkoli je kaj oponiral, vedno skliceval na Vošnjaka, češ, on je tudi tega mnenja. Dr. Vošnjak je dobro poznal častihlepje Puceljevo in v tem smislu ga pripravil tako, da mu je

četka njegovega, od Miloša Velikega, pa tja do leta 1918., do takrat, ko je bila prebita solunska fronta. Bilo bi preveč govoriti o zaslugah tega Pijemonta zato, ker je to znano celemu svetu. Vsakdo ve, da se je tu bila zadnja in odločna borba za naše narodno ujedinjenje in našo svobodo.

Jugoslovanstvo in centralizem.

Gospodje, kadar govorimo o tem, takrat se nam vedno uriva vprašanje: Je-li mogoče vso preteklost naenkrat preskočiti; je-li mogoče v 24 urah preiti preko vsega onega, kar je od leta 395. pa do danes ustvarjeno na slovanskem jugu; je-li mogoče vse naše narodno življenje spraviti v en sam vaš paragraf, ki ste ga v tej sobi skovali v 48 urah? Je-li mogoče, da vse naše narodno življenje in vso njegovo evolucijo obeležite s par besedami? Dopravljeno je politično edinstvo, ni pa dovršeno kulturno edinstvo, ni dovršeno ekonomsko-socialno edinstvo in ni dovršeno vse ono, kar stoji s tem v zvezi. To je realnost, to je dejstvo, s katerim mora računati vsak politik in jaz se čudim, gospodje, da vi s tem dejstvom niste računali in da nečete z njim računati tudi sedaj, ko ste vendar pred dnevi — pa še kako — računali z njim, ko smo govorili o imenu te države. Mi smo predlagali, da bi se moralo naše narodno edinstvo, naša narodna slova, predvsem kazati v imenu države. Mesto da je država Srbov, Hrvatov in Slovencev, mesto da naglašamo ta zgodovinski razdor, ki nas je pritiskal od začetka do danes, dajmo svoji državi vsaj eno ime, pa bomo po tem vodili tako politiko, dokler se ne zvrši stopnja kulturno edinstvo in vse, kar je potrebno, da se do tega edinstva pride, dokler se ne zgodi, da

se z legalno evolucijo preide preko vseh zgodovinskih tradicij in preko vsega onega, kar nas je stoletja razdvajalo.

Vi ste bili proti Jugoslaviji in ste glasovali za »trojanski narod«. Bratje moji in gospodje, jaz vam govorim iskreno in povem, da tega, kar bom sedaj tukaj govoril, ne bi hotel govoriti v plenumu konstituantne. Mislim pa, da je potrebno tukaj odkritosrečno govoriti. Vi ste bili proti Jugoslaviji, ker ne priznate treh plemen, temveč tri narode. Vi ste se bali tega enega imena Jugoslavije, kajti v Vaši duši — nazval vas bom z onim imenom, s katerim vas je imenoval v zadnjih sejah bivšega nar. predstavništva dr. Dušan Popović — še ni dozorela ideja enega naroda v treh plemenih, temveč se v vaši duši še vedno pogrevajo misli nasprotne narodnemu edinstvu. (Dr. Laza Marković: Znači, da nima logike.) Da, vaših argumentov ne razumem, g. doktor. Ti so, kakor prislovica: z neba pa u rebra. (Divac: upada v govor.) Prosim vas, g. Divac, kaj ste rekli? (Dr. Sečurov: Pravi, da ste vi patetičen.) Ko se reče, da je nekdo, oprostite g. Sečurov, izdal svojo temeljno politično misel, kakor je demokratska stranka izdala svojo temeljno misel jugoslovanstva, potem dovolite, da sme separatist pokazati tudi malo patosa.

V Parizu pride na prefekturo Hrvat in pariška prefektura ne prizna Hrvatov. Ona pravi: V Jugoslaviji ni Hrvatov, tam so sami Srbi in ga v svojem spisu označi za Srba. (Medklici: Ne znajo dobro geografije.) Naši ljudje so našli tudi razlog, zakaj se je vršila borba za ime: Država Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zato, da se sčasoma lahko pride do kratice, tako da se poslednji dve imeni izpustita, samo da bi bilo ime krajše in enostavnejše.

(Dalje.)

Občinske volitve.

Volitve so razpisane. Občinski uradi so že prejeli obrazce za kandidatne liste. Prosim torej, da pri pripravi za volitve pred vsem vpoštevate to-le:

Kandidatne liste je treba najpozneje v petih dneh po razpoložljivih volilnih imenikov predložiti naravnost pri okrajnem glavarstvu.

Ker je torej doba za predlaganje kandidatnih list silno kratka, naj gredo naši zaupniki takoj po razglasitvi volitve k županu in zahtevajo obrazce kandidatnih list. Župan jih mora dati vsakemu brez izjeme. Nato pa takoj sestavite kandidatno listo natančno tako-le:

Na prednji strani napišite v prvo vrsto kandidate za občinske odbornike, katerih mora biti toliko, kolikor je treba izvoliti odbornikov, in sicer je treba napisati krstno ime, priimek, bivališče (vas in hišno številko) in poklic vsakega kandidata. Ravno tako se v drugo vrsto napišejo kandidati za namestnike.

Na spodnjem koncu prednje strani liste se napiše ime, prebivališče in poklic predstavnika (čuvarja skrinjice) in njegovega namestnika.

Zadnja stran liste pa izpolnimo tako-le: Pod robom, kjer je tiskano: »Podpisi predlagateljev liste in podpis kandidatov, poslednjih z opombo, da izvolitev po tej listi sprejmejo« — pod ta tisk napišemo v sredo zgornj: Predlagatelji te liste so:

Nato pa napišemo: »Podpisani kandidati za občinske odbornike, oziroma namestnike, ki obenem izjavljajo, da izvolitev po tej listi sprejmejo.« Pod to se lastno-ročno podpišejo kandidati za odbornike in namestnike, in sicer najbolje v isti zaporedni vrsti, kakor so na prednji strani predlagani. Poleg podpisov kandidatov za

odbornike se podpišejo kandidati za namestnike, tudi v tistem redu, kakor so spredaj predlagani. Podpišejo se tako, da lastno-ročno razločno napišejo krstno ime, priimek, bivališče (vas, hiš. številka), poklic in poleg tega pripišejo besedico: sprejemem. N. pr. Janez Budna, Grič št. 8, posestnik, sprejemem.

Če kandidira kdo, ki ne zna ali ne more pisati, se podkriža. Zraven njegovega križa se napiše njegovo ime, bivališče, poklic ter besedica sprejemem; vse to pa z lastno-ročnim podpisom potrjena dve priči.

Če vzamete še druge predlagatelje, se morajo podpisati za kandidati, pred njihove podpise pa postavimo naslov: Predlagatelji so še. Poslednji se ravnotako podpišejo, kakor kandidati, t. j. ime, bivališče in poklic.

Na spodnjem koncu liste se napiše ime in natančen naslov tistega, ki bo listo zastopal pred oblastjo. Najbolje je, če je to prvi kandidat (nosilec liste). Nato se napiše natančen naslov njegovega namestnika. Ne sme se pa zamenjati teh dveh s predstavnikom in njegovim namestnikom.

Na prepisih list, ki jih moramo poleg izvirne kandidatne liste predložiti dvakrat toliko, kolikor je volišč, napišemo pa samo na prednjo stran kandidate za odbornike in namestnike ter predstavnika in njegovega namestnika.

Kandidatne liste sestavljajte z vso skrbjo, pazite, da ne bo kake nepravilnosti, ker bi v tem slučaju okrajno glavarstvo lahko listo vrnilo.

Kandidatno listo nesite osebno na glavarstvo, ki naj vam izstavi potrdilo, kdaj ste jo vložili.

Resnica ali zanjka?

»Kärntner Politik und Heimatpolitik« je naslov članka v »Kärntner Tagblatt«-u št. 47 z dne 27. febr. t. l.

Članek zasluži nekaj naše pozornosti, ker ga je smatrati za nekako načelno izjavo relativno najmočnejše stranke na Koroškem — krščanskih socialcev o njihovem stališču proti Slovincem. — Beleži mo ga pa samo kot kronisti. — Članek omenja v uvodu poziv deželne vlade, v katerem ta opozarja prebivalstvo na slovesno izjavo provizorne deželne skupščine za Koroško dne 28. septembra 1920, da bodita ves narodnostni prepir in vse sovraštvo pregnana iz dežele.

»Prebivalstvo naj ima pred očmi globoko resnost našega zunanega in notranjega položaja.« — — —

»Začasna deželna skupščina... zastopa kot temeljno načelo bodoče deželne politike politiko sprave in pravici.« (Če bi ne vladal nad vlado Heimatdienst. Op. por.) — Ona izjavlja torej v svesti, ure polne odgovornosti imenom ljudstva, ki ga zastopa, da hoče varovati slovenskim sorojakom njihovo jezikovno in narodnostno posebnost sedaj in vse čase... Koroški Slovenec bo našel tudi v mejah svoje dosedanje domovinske dežele Koroške jamstvo za obstoj svojega narodnega življenja... »

Tej slovesni oficijelno izrečeni in sedaj javno ponovljeni izjavi sledi v članku daljši poziv neimenovanega nemškega dušnega pastirja iz slovenskega dela Koroške za izpreobrnjenje »na obeh straneh«. »Iustitia fundamentum regnorum« pričinja svoj članek in pravi, da mora biti iustitia tudi fundamentum Carinthiae, če nočejo, da bo dežela delila usodo one velike države, koje del je enkrat bila. Pravi, da dobro pozna slovenski narod, njegov jezik, njegovo literaturo, njegove dobre lastnosti in napake. Naj le goji svoj jezik v govoru in pismu, da naj pa ne zapira ušes in srca v sovraštvo tudi nemškimi glasovom itd.

V nadaljnjem odstavku postavlja članek nadpis: »Nikakršna politika povračevanja!« in pravi med drugim: Mi Nemci nočemo in mi Nemci tudi ne smemo niti poznati niti izvrševati politike maščevanja in povračila. Kar smo obljubili v slovesni uri, tega se danes ne sme pozabiti. Z maščevalnostjo si ne ustvarjamo v sebi moralno zaokrožene enotne Koroške, ampak le iredento na meji.

Nadaljujoč obravnava članek v novem odstavku z napisom »Oddajanje župnij v glasovalnem ozemlju« in pravi: Skrajno težko vprašanje, katero rešuje predvsem višji pastir z velikim razumevanjem in z dobrohotnostjo, z žilavostjo in odločno voljo, je nameščanje v službah dušnih pastirjev v glasovalnem ozemlju. Oni du-

hovniki in dušni pastirji, ki so stali v ospredju narodnostnega boja, so povečini zapustili Koroško. Mnogi dušni pastirji hočejo svoje sedanje župnije zamenjati z drugimi. Vse to pa se ne da naenkrat izvesti, kakor se — žal — od marsikoga zahteva. Treba je, da se enkrat tudi odkrito pove, da se od druge strani ne postopa vselej z ono resnostjo, kakor zahteva to pomembnost stvari same po sebi. Govori se več nego je potrebno in utemeljeno v imenu prebivalstva, a prebivalstvo je — drugega mnenja. Dejalo se je n. pr., prebivalstvo občine N. zahteva odstranitev župnika N. N., dotični župnik pa je umrl že pred dvema, tremi leti. Zopet drugič je bilo rečeno, da ne sme ta in ta župnik nikdar priti na dotično župnijo, ljudstvo bi tega ne trpelo, toda glej, prav tisti župnik je dežloval že dva meseca v tisti župniji, ne da bi bil kdo kaj znil o tem. Dostikrat se tudi sliši, da bo naletel kak župnik, ki se ima nanovo nastaviti, na ugovor in odpor pri prebivalstvu, a to tak dušni pastir, proti kojemu ni niti sumnje, in ki se mu tudi ne da prav ničesar dokazati. Zaznamovati moramo vsled tega obžalovanja vredno dejstvo, da v glasovalnem ozemlju ni nimalo župnij nezasedenih, dejanski stan, ki ne bo ostal brez žalostnih posledic in učinkov.

V novem odstavku piše članek pod naslovom: »Politika sumničenja.« — Vprašanje o priklonitvi — tako-le: Če hoče torej kdo poseči vmes pomirjevalno in v spravičljivem duhu, se ga nemalokrat sumniči, češ: »Sovražnik je nemškega naroda«, in politika zbadanja (die Politik der Nadelstiche) se razširja vidoma. Niso se tudi zgražali in sramovali, napad na glavnem kolodvoru v Celovcu »Slovenec« je o tem poročal ne le zagovarjati, ampak ga celo opravičevati. Kakor »mene-tek« stoji pred našimi očmi dogodek v Kapli ob Dravi. Vse prebivalstvo, predvsem nemško (?), je ogorčeno nad tem sramotnim dejanjem. Občinski odbor v Podlublju je izrekel svoje globoko obžalovanje vsled tega dogodka, a vzlic temu moramo doživljati danes, da se sumniči one vestne orožnike, ki marljivo zasledujejo storilca (storilcel), kot jugoslovanskega mišljenja. Kdo pa naj ima še potem veselje do dela? Tako ne pride mo do miru in taka politika ne vodi do sprave, ne vodi do miru, marveč razdvaja in zagrenjuje.

Kar se tiče vprašanja priklonitve (k Nemčiji) je treba tudi, da se spregovori odkrita beseda. Mi označujemo to za nesrečo, da se v teh dneh tako silno veliko govori o združitvi. Kdor ima zveze z nekdanjo cono A, ta ve, kako tam tudi oni, ki hočejo zvesto in resno priklonitev, da nesodijo o gibanju za priklonitev in označujejo vsako delovanje v tej smeri kot oviro za spravo. — — — Krščanski socialci opominjajo k previdnosti in pravijo: Ne govorite vendar o tem pred glasovanjem v Gor. Šleziji. Pa vse to ne koristi nič. Pridejo sestanki na Dunaju, obravnava se resnost političnega položaja, kaže se tja na Nemčijo, na Pariz, resno se presoja nota zadnje pariške konference, kakor je bila natisnjena v švicarskih časnikih in ki ne pripušta nikakega dvoma o posledicah samostojnega ravnanja. — — — Čas bo popolnoma in v celoti opravičil krščansko-socialno politiko, to pa še-le potem, ko bo prepoznano. Da vodi sedanj sistem v cono A na obsebi umlji način do tega, da znatno pripomore socialnim demokratom, bodi omenjeno le mimogrede.

V zadnjem odstavku: Roko k delu! konča članek z vprašanjem, »kaj torej?« Položiti roke v naročje? Ne! Gledati brez dela? Tudi ne! — Kaj torej? Učestvovati to, kar je obljubila deželna skupščina v št. Vidu dne 28. septembra 1920, ubogati, kar zahteva koroška deželna vlada: vzdržnost, razumevanje časovnega položaja, odkritosrečno politiko sprave; ne maščevanja, ne osvete, temveč odkrito skupno delovanje v domovinski ljubezni, pripravljeni za pomoč. —

Članek se še lepo bere. Ali so to besede, ki se zmikajo koncem jezika, ali prihajajo iz globokejšje globine, iz prepričanja? Ali jih je rodila samo skrb in strah pred zunanjo politiko ali pa so jih diktirale le bodoče volitve? Na vsa ta vprašanja danes še ne vemo odgovora. Dala ga bo bližnja bodočnost.

F. K.—n.

Dogodki na M. žar-skem.

LDU Belgrad, 31. marca. (ZNU) Ministrski predsednik Pašić je danes dolgo konferiral z italijanskim poslanikom grofom Manzoniem. V poučenih krogih se govori, da vlada med Italijo, Češkoslovaško in našo kraljevino popolno soglasje proti povratku Karla Habsburga. Vlada je včeraj poslala posebno noto zaveznikom o tem, kaj misli o Karlovem povratku. Dokler ne pride odgovor, se bodo sporazumele države male entente. Včeraj je tudi romunski poslanik posetil g. Pašića in izrekel nado, da se bodo obmejni spori hitro poravnali. Naše čete so dobile voljo, da preprečijo vsak prehod romunskih vojakov na naše ozemlje. Kar se tiče prihoda razkralja Karla, je romunski poslanik izrazil svoje mnenje, da bo

ententa znala izvesti svoje stališče proti Madžarom.

LDU Praga, 31. marca. (CTU) V posl. zbornici je min. dr. Beneš kronološko razpravljaj o dogodkih, ki so bili zadnje dni v Budimpešti in Subotici. Opozarjajoč na ententne korake je rekel, da je češkoslovaško zunanje ministrstvo že v ponedeljek stopilo v stik z vsenji zavezniki vesilami in da je dalo naznaniti budimpeštanski vladi, da bo češkoslovaška vlada morala storiti potrebne korake, če razkralj Karl takoj ne izgine iz Madžarske. V tem zmislu je češkoslovaška vlada sklenila tudi z Jugoslavijo in Italijo poseben dogovor, ki se tiče skupnega postopanja. O tej intervenciji se je obvestila tudi londonska in pariška vlada. Nadalje je češkoslovaška vlada intervenirala tudi v Švici glede nadaljnega bivanja bivšega kralja v tej državi. Tozadavna pogajanja pa se še nadaljujejo. Pustolovščina razkralja Karla priča o politični koncepciji in zmožnosti onih, ki so sodelovali pri tej stvari, da se krogi, ki so zasledovali to politiko v vojni, ne samo niso ničesar naučili, ampak da se tudi v bodočnosti ne bodo ničesar naučili.

»V tem zmislu je ta zadeva za nas memento in obenem simptom položaja okrog nas,« je izjavil dr. Beneš. »To je tudi dokaz za to, da je ogrožena demokracija v osrednji Evropi. Stvari ne smemo pripisovati prevelike važnosti; velika napaka pa bi bila, če bi stvari pripisovali premalo važnosti in bi se ne pripravili. Mi vidimo v osrednji Evropi že dve leti politiko rekonstrukcije in pacifikacije. Pred kratkim smo stopili v stik z Madžarsko, da bi vpostavili z njo dobre odnose. Nekaj pustolovcev pa je sedaj naenkrat zavedlo mažarski narod v zelo kritični položaj, ki bo dolgo časa vedno iznova povzročeval vznemirjenja. Tudi Avstrija bo pri svojem stremjenju po pomoči od zunaj zadeta vsled položaja na Mažarskem. Ne smemo dopustiti, da bi se mir na ta lahkomišljeni način ogrožal. Moram še pristaviti, da v tem trenutku ne obstoja nevarnost vojaških konfliktov, da bo pa vlada pripravljena na eventualnosti, tako da javnost lahko ostane mirna in gotova. Tudi v tem oziru bo postopala vlada povsem po svojih konstitucionalnih in parlamentarnih dolžnostih in v ozkem stiku s parlamentarnimi činitelji. Če bi nastale težkoče, se bo takoj obrnila na zakonite zastopnike naroda. Vsekakor pa bo zunanje ministrstvo z največjo energijo izrabilo to pustolovščino v to, da se na eni strani nikoli več ne bo kaj takega ponovilo, na drugi strani pa, da se to, za osrednjo Evropo načelno vprašanje ne bo rešilo samo za Mažarsko, ampak za vso osrednjo Evropo v interesu miru.«

LDU Belgrad, 1. aprila. Presbiero poroča iz Pariza: Ministrski predsednik Briand je poslal vsem zastopnikom Francije v inozemstvu okrožnico, v kateri izjavlja, da popolnoma odobrava korak, ki so ga zavezniki zastopniki napravili v Budimpešti, ko so izjavili mažarski vladi, da ententa noče, da bi se Habsburgovci povrnili na mažarski prestol.

LDU Dunaj, 1. aprila. (DunKU) Listi sklepajo po došlih poročilih splošno, da se bo pustolovščina razkralja Karla prav kmalu končala. Na ta izid je odločno vplival nastop velike in male entente, pa tudi razumno in razsodno zadržanje madžarskega prebivalstva, ki želi, da bi se dežela obvarovala nemirov. Z odkritosrečnim zadovoljstvom se poudarja tudi vzorna politična disciplina, katero je v teh razburjenih dneh pokazalo avstrijsko prebivalstvo.

LDU Bern, 1. aprila. (DunKU) Kakor poroča »Neue Zürcher Zeitung«, se bivšemu cesarju Karlu dovoli začasen povratek v Švico, in sicer iz političnih motivov, češ da bi se na ta način ščitil mir v Evropi. Preden se Švica končno javno odloči, bo uvedena zoper Karla preiskava, kako je zapustil švicarska tla. Ako ostane Karol na švicarskem ozemlju, se bo ukrenilo potrebno, da bo dobro zastražen.

LDU Budimpešta, 31. marca. (MKU) Iz Subotice javljajo o prihodu razkralja Karla: Škof grof Nikes je sedel v družbi svojih gostov v svoji hiši, ko se je naenkrat ustavil pred vratmi avtomobil, iz katerega sta izstopila dva gospoda. Eden je bil Tomaž Erdoedy, ki je poslal škofu svojo vizitko in ga prosil, naj pride v predstobo. Tam je opazil škof razen grofa še drugega vitkega mladega gospoda, ki ga na prvi pogled ni spoznal. Ta je opazil zadrega škofa in je rekel: »Ali me ne poznate?« Šele sedaj ga je škof v svoje največje začudenje spoznal kot razkralja Karla. Dal mu je servirati večerjo, pri kateri je razkralj pripovedoval svoje doživljaje na potu. Škof se je nato podal v sosednjo sobo, kjer je bil minister Vasz, in mu povedal, da je dospel razkralj Karl. Minister mu splošno kar ni mogel verjeti. Šel je s škofom v sobo, kjer je bil razkralj, kjer mu ga je škof predstavil. Škof je nato dal poklicati okroglega poveljnika polkovnika Leharja in poslanca Lingauerja. Oba sta bila zelo presenečena, ko sta zvedela, da je prišel bivši kralj. Ta je prosil gospoda, naj mu neprisiljeno razložita ves položaj. Ko je zvedel, da se ministrski predsednik grof Teleki s svojo rodbino nahaja na gradu Ivanov, ki je last grofa Sigrayja, je rekel, naj bi se obvestil grof Teleki, da pride takoj z avtomobilom v Subotičko. Avtomobil z odposlancem je prišel ob 2. v Ivanov, grof Teleki in grof Sigray sta se takoj odpravila na pot in dospela v Subotičko ob štirih zjutraj. Razkralj ju je pozval k sebi in se dolgo razgovarjal z njima. Poročilo popisuje nato, kako se je razkralj vozil v Budimpešto, kjer je dve celi uri med štirimi očmi govoril z državnim upraviteljem. Med posvetovanjem se se v predstobi spre-

jemnega salona zbrali vsi ministri, ki se nahajajo v Budimpešti, ki pa se niso udeležili razgovora. Po razgovoru je sedel razkralj v avtomobil, ne da bi bil poprej govoril še s kom drugim, in se nato odpeljal v Sobotišče nazaj. V mestu je bil popoln mir. Tudi grof Teleki in grof Sigra sta se vrnila v Sobotišče. Grofje Andrassy, Bethlen in Teleki pridejo najbrže še danes v Budimpešto, minister dr. Gratz pa bo za enkrat še ostal v Sobotišču.

Politične novice.

Dr. Balíč, deželni predsednik po srečih demokratov, se je moral slednjim zadnji čas nekaj zameriti. Otvorili so proti njemu zadoje dni v »Slov. Narod« pravcati ogenj in ga bombardirajo z najodločnejšimi pozivi in pri- tožbami, zakaj nič ne ukrene zoper »hujska- nje proti državi, vojski in vodilnim osebam«, zakaj »ostaja le pri grožnjah«, zakaj se ni ozi- ral na pravočasno opozoritev iz demokratskih krogov, da se je na Velikonoč pripravljala na Slovenskem »revolucija«, sploh dolžijo ga, da ne varuje avtoritete države, da spi, da je glu- h in slep itd. Bilo bi zanimivo izvedeti, kaj se je zgodilo med dr. Balíčem in demokratsko stranko, ki ga je dozdej tako protežirala. Men- da nekemu zelo diši predsedniško mesto, saj so nekaj podobnega pred par dnevi pisali srbs- ki listi.

Provokacija najhujše vrste si do- voljujejo zopet enkrat demokratski listi, na čelu jim »Slovenski Narod« in »Bal- kan«. Zlorablajoč Karlovo avanturo, so si izmislili bajko, da se je na Hrvaškem in Slovenskem na Veliko noč pripravljala revolucija. Demokratska stranka, ki se dobro zaveda, na kako slabih nogah stoji centralizem, bi rada izzvala strahovlado in se v to svrhu ne pomišlja črniti vso Hrvaško in Slovenijo, da bo zunanji svet res mislil, da je v državi SHS vsak drugi človek veleizdajalec. Toda demokratsi se motijo, če mislijo, da bo opozicija posegla po taktiki, ki bi škodila narodu in državi, ki je nastala 29. oktobra 1918. leta iz svobod- ne volje Slovencev in Hrvatov. Revolucije, ki si je demokratsi žele, ni in ne bo, in vlada ne bo dobila prilike, da ustreže pobožnim željam strank, ki bi rade na ra- čun zunanega političnega položaja s po- močjo kakšnega izjemnega stanja in prekih sodov zamašila usta anticestralizmom. Niti Hrvati niti Slovenci niso tako neumi- ni, še manj pa tako antipatriotični, da bi dali najmanjši povod za tako reakcijo, ki bi vrgla našo državo v stanje, katero bi bilo kakor nalašč za naše sosede. Država rabi danes bolj kot kdaj zvestih državljano- v, če bi se pa morebiti res dala zapeljati od demokratskih provokaterjev, bomo Slovenci in Hrvati tudi to prenesli. Khuen- Hedervary je petindvajset let paševal, imel je za seboj Dunaj in Pešto, pa je vse- eno šel. Če demokratsi ne morejo svojega centralizma drugače uveljaviti nego z bajoneto in persekucijami, imajo pač sami malo vere in zaupanja vanj. Tudi Karel jim ne bo pomagal.

Demokratsi, pripravite se na zma- goslavje! V »Jugoslaviji« z dne 26. t. m. se neki »narodni socialisti« polemiki z »Jutrom« roga demokratom in njihovi poli- tiki ter napoveduje stranki demokratov, da ji bodo njeni volivci odpovedali zvestobo. »Narodni socialisti« je končal svoj članek takole: »Da bo ta sodba (namreč volivcev) strašna in da bo krah velik, o tem tudi go- spodje okoli »Jutra« več ne dvomijo; toda njim ostane ena velika tolažba. To, kar se ni posrečilo Bismarcku, kar nista mogli iz- vesti niti veliki liberalni državi Francija in Italija, to se bo prav gotovo njim posrečilo: v najkrajšem času ubijejo oni s kulturnim bojem »klerikalnega zmaja«...«

Delo za državno edinstvo. V Splitu so neki »Omladinci«, sledeči italijanskim fašistom, vlomili v uredništvo »Jadrana« ter »Težaskih novih«, ki pripadajo »Hr- vatski Zajednici« ter potem še demolirali »Leonovo tiskarno«, last katoliške stran- ke. To svoje delo so seveda označili za vlepatriotično. Stvar je aranžirana v očig- led predstojajočih volitev v bivšem okupi- ranem delu Dalmacije, ker se demokratsi boje moči ljudske stranke, ki je dobila pri zadnjih volitvah največ glasov. Tako go- tovi elementi povzročajo nasilja in nereda baš v trenutku, ko zunanje politični polo- žaj zahteva solidarnosti in notranje sloge. Državotvorniki!

Usodni listki. Na dan aneksijske pro- slave je bilo vse Primorje poplavljenno z belimi, modrimi in rdečimi listki, ki so zbog svojega besedila zbudili Italijane v dno srca. Ti listki so imeli slovensko in italijansko besedilo. Slo- vensko se je glasilo: »Nočemo Vaše, vrnite nam naše! Aneksija Bosne je pokopala Av- strijo, aneksija Primorja bo smrt Italije! It- alijansko besedilo pa se je glasilo: »Vrnite nam naše zemlje, drugače si jih vzamemo!« — Drugi listki so nosili tudi v italijanski slede- če besedilo: »Z današnjim dnem je postavljen temelj jugoslovanski domovini. Rapalska po- godba ni za nas drugo, ko cunja nezakonitega papirja. Rop jugoslovanskega ozemlja pomeni začetek nove vojne med Italijo in Jugoslavijo. Naša glava se upogiba pred premočjo, toda na- še srce koprne po svobodi. Grozno mesarsko klanje se pripravlja! Aneksija kriči po mašče- vanju!« — Fašistovsko glasilo »Il popolo d' Ita- lia« je posvetilo listkom cel uvodnik, najlepši dokaz, da so storili svojo dolžnost.

Zoper centralizem piše »Naprej« dne 30. t. m. in navaja zagrebški »Jutarnji List«, ki o tem vprašanju izjavlja sledeče: »Od ujedi- njenja sem se je samo rušilo namesto gradilo. Našo industrijo, trgovino in obrt smo pripelja- li v krizo z našo pogrešno carinsko, socialno in trgovinsko politiko, tako da danes vse ječi pod težo gospodarske krize. To je rezultat gospodarske destrukcije, ki je posledica ne- znanja in nesposobnosti onih, ki so si lastili patent na modrost in patriotizem... Kona- vraga je pa naša uprava, ki leži kot mra na našem gospodarskem življenju. Ta strašna uprava je glavni krivec, da so vsi gospodarski krogi protivniki centralističnega urejenja drž- ave. Kdor je le enkrat prišel v prijeten polo- žaj, da mora iskati svoj denar pri katerikoli državni oblasti, ta bo večni nasprotnik centra- listične administracije. In takim ljudem, ki so državi kreditirali milione in ravno s tem pokaz- zali, da verujejo v njeno stabilnost si upa za- brusiti kakšen neodgovorni bohemski (eigan- ski) subjekt v obraz besede »breznarodne« ali pa »protidržaven subverziven element«, ki ru- ši državo! Neki Anglež pa, ki je prišel v našo državo zaradi vzpostavitve težke industrije, je rekel: Vi imate vse, samo stalnosti v kalkulaci- ji ne. Vse dežele poznam in z vsemi se da delati, samo z vami ne! Vi ne veste, kaj pome- ni jase in nespremenljiv odlok! — Hude besede so to, ampak žalibog prerisnične! Ker je pa svet ravno pri denarju zelo občutljiv, za- to ni čudno, če avtonomistično gibanje ne raste le v Sloveniji in na Hrvaškem, ampak mo- goče še bolj v srbski Vojvodini in v Macedo- niji, ker take izborne uprave, s katero osreču- jejo naši centralni uradi to blagoslovljeno de- želo, mora biti prej ali slej vsak sit.«

Revizija nizozemske ustave. Nizo- zemska vlada je predložila poslanski zbor- nici načrt izpremembe ustave. Reformira se prva zbornica, ki je dozdej bila sestav-ljena iz od kralja imenovanih najmočnejših davkoplačevalcev 11 nizozemskih pokra- jin in se uvede splošna proporcionalna vo- livna pravica. V drugi zbornici dobe vo- livno pravico tudi ženske. Vrhtega se predlaga, da ima zbornica neomejeno pra- vico napovedanja vojske ter sklepanja mednarodnih pogodb. Uvede se tudi ljud- ski referendum za take zakone, ki se ti- čejo izpremembe ustave in jih niti prva niti druga zbornica nista sprejeli z dve- tretjinsko večino. Zanimivo je tudi, da se uvaža dveletni državni proračun mesto enoletnega.

Iz sovjetske Rusije. Vseruski cen- tralni izvršilni odbor je izdal oklic na ruske kmete, kjer našteva vzroke za do- sedanji sistem razdelitve poljedelskih pro- duktov in v katerem napoveduje uvedbo desetine namesto dosedanjega sistema in pravi: »Sedaj, ko je prvi naval kapitali- stov in veleposestnikov na sovjetsko Ru- sijo odbit in ko je Rusija zavarovala svojo neodvisnost od tujega kapitala, sedaj, ko Rusija govori z najmočnejšimi državami sveta kot enak z enakimi in ko je mogoč- na Anglija podpisala trgovinsko pogodbo z nami in nam je vsled tega mogoče od- pustiti polovico rdeče armade in jo vrniti delu, sedaj nam je mogoče znižati breme- na kmetijskega stanu, ker nismo več v ne- varnosti, da izgubimo najdragocenejšo pridobitve revolucije. Kolikor bolj se bo razvijala industrija, toliko nižja bo dese- tina. V socialistični Rusiji nam bo mogoče, da bo dala vlada za vsak cent žita po- trebne industrijske izdelke v polni vred- nosti.« — Kako se bo ta sistem obnesel, bo pokazala bližnja prihodnost.

Primorske novice.

Na Sv. Gori pri Gorici je samostan že pokrit, cerkev bo tudi kmalu. Samostanski predstojnik stanuje že gori v mali sobici. Go- stilna je tudi že na Sv. Gori. Italijanski vojaki odkopavajo kosti vojakov, ki so gori padli in jih vozijo v Plave ali v Solkan na njih poseb- no pokopališče, kjer so jim postavili veliko pi- ramido. Kakor zvoniki so visoke tudi pirami- de na gori Kalvariji in na Oslavju. Travnik v Gorici so Italijani prekrstili. Sedaj se imenuje Piazza Vittoria, vojašnica pri sv. Ignaciju pa Caserna Vittoria. Električna železnica več ne vozi. Na Kostanjevici imajo začasno kapelo v obdobju, drugo je še vse porušeno. Po mestu in okolici je že veliko hiš prav lepo popravlje- nih, gotovo le na posojilo. V bližini, kjer je stala cerkev v Solkanu, je vse razbito. Od Pod- brda do Gorice je na žel. postajah polno me- terskih drvi, katera so namenjena za spodnjo Italijo. Dober plen in prav po ceni, ko so tako slavno zmagali pri siru in polenti.

Všek nezakonitosti. Tolpe »nezna- nih« ljudi navaljujejo po raznih krajih Istre na tamošnje poštne urade in zaplenjujejo slovenske in hrvaške liste. Po zakonu se taki čini kaznujejo z 10 leti težke ječe, toda v Primorju se oblasti za to ne zme- nijo. Ako hoče italijanska vlada, da se Slovani čutijo za enakopravne državljane Italije, naj napravi enkrat temu nasilju konec.

Aretirana sta bila te dni župnik Učič in učitelj Šuran v Brestu v Istri. Vzrok je popolnoma neznan. Ljudstvo je silno ogorčeno in vznemirjeno.

Koroško.

Morilec dekana Límpelna. »Klagen- furter Zeitung« št. 55 poroča: Oddelek državne policije deželne vlade je izsledil neposrednega storilca napada na župnika Límpelna in ga izročil deželnemu sodišču. To je 46 letni lesni delavec Janez Er- s- chen (torej renegat Erzen — nemški plačanec), v službi na žagi v Svetni vasi, rojen v Železni Kapli in ravno tja pristo- jen.

Slovensko hujskanje. (»Slawische Hetze«). Pod tem naslovom pa je prinesla tudi uradna »Klgt. Ztg.« v št. 48 dopis iz Borovelj, v katerem piše, da pozivljejo slo- venski listi podjetnike, lastnike tovarn, tr- govce in obrtnike, naj se maščujejo za do- mnavno odpušitev vseh slovenskih de- lavcev ondotnih jeklarov, tudi onih, ki so pristojni v Borovelje in ki služijo deloma že nad 40 let ondotnemu podjetju. Uradni list se izgovarja in pripominja k temu »hujska- nju«, češ da gre za neko od socialnomo- kratske organizacije izsiljeno odpušitev trinajstero delavcev; dalje, da je neresnič- na trditev, da je odpuštilo podjetje vse Slovence. (?) Pri sedanjem številu delav- stva jih je od 558 gotovo 300 iz borovelj- skega okoliša, ki govorijo — »windische«. Koliko jih je od teh slovenskega mišljenja, se ne da ugotoviti in tudi nima vodstvo ni- kakkega povoda, tega storiti, ker se pri ravnanju z delavstvom ne dela nikak raz- lika med onimi, ki so po mišljenju Nemci ali Slovenci. — (?) — Tako uradni list, ki mu gre seveda prav toliko vere, kakor »Freie Stimmen«. Dejstvo je, da so bili de- lavci odpušeni na silnim in potem, dopis sam to potrjuje, in pa da so v tem kakor že v raznih drugih slučajih opravili službo nemško-nacionalnega rablja — socialni demokratije.

Represalije proti Nemcem v Slove- niji. Pod tem naslovom poroča »Klagen- furter Zeitung« v št. 59: V vprašanju re- presalij z ozirom na razmere na Koroškem izjavlja slovensko časopisje, da so skle- njene represalije le v opomin »Kärntner Heimatdienst«-u, da ta neha s svojim po- stopanjem proti slovenskemu prebival- stvu na Koroškem. Če bi ostali ti proti- ukrepi brezuspešni, potem bi bili prisiljeni, govoriti z avstrijsko vlado odkrito besedo. Ustavitev uvoza v Avstrijo bi bil ukrep, ki bi bil za Avstrijo gotovo občutnejši, ne- go vse politične represalije. — V oklepaju pristavlja »Klgt. Ztg.« Pa tudi za Jugosla- vijo bi tak bojevit ukrep ne bil priporo- ljiv. — Sicer je pa hotel slučaj, da piše isti list na drugem mestu: Ne smemo se uda- jati nikakemu dvomu o tem, da moramo sedaj, ako izstanejo dovozi entente, eno- stavno pomreči lakote (einfach verhung- ern).

Koroški Nemci in plebiscit v Šleziji. O velikanskih vsotah poroča Celovčanka (»Klgt. Ztg.«), ki so jih nabrali in darovali zasebniki in drugi za glasovanje v Šleziji. Uspeh zbirke Koroškega daru je znašal do 10. marca pri glavni nabiralnici v Uelov- cu okroglo 300.000 kron. Do najzadnje go- ske vasi, pravi omenjeni list, so uvedli zbirke šolska vodstva in župni uradi. Kra- jevna skupina zveze Nemcev iz države (Reichsdeutsche) v Beljaku je nabrala okoli 200.000 kron. Zbirka kor. Heimat- diensta je donesla okroglo 100.000 kron; — itd. — S tem začasnim uspehom kora- ka gotovo Koroška na čelu vseh Zveznih dežel Nemške Avstrije in dokazuje ogo- ženim bratom v Gor. Šleziji, kakšna ljube- zen vlada tukaj za bratsko ljudstvo, — pravi uradna Celovčanka. — V nadaljni notici navaja med drugimi tudi darilo Ko- roškega Bauernbunda 1000 K za ubranitev »proti črni sramoti« (gegen die schwarze Schmach). Ali je to darilo tudi za Šlezije, ni pojasnjeno. Neštevilni vlaki so vozili že od 14. marca nadalje po vseh nemških in nižnjavstrijskih progah in vozili glasovalce v Šlezijo. Tem je naročala »Klgt. Ztg.«, naj povedo, kako stremlje Koroška k materin- ski deželi, t. j. Nemčiji.

O aneksijski slavnosti v Trbižu. Sklicu- joč se na določbe § 19 tisk. zak. pozivam to e. uredništvo, da v eni svojih prihodnjih števil- »Slovenec« prinese sledeči popravek. Ni res, da se je vršila aneksijska slavnost dne 1. mar- ca 1921, ni res, da je bila slovenska sv. maša in da jo je p. g. dekan Krant, ni res, da so nemški in slovenski rekruti prisegali, ni res, da je Treu župan in kot tak, da je izjavil, da bodo Trbižani najzvestejši sinovi Italije — res pa je, da se je vršila slavnost dne 27. svečana; da je opravil g. dekan Krant liho sv. mašo; da so prisegli laški rekruti, ker vendar med Nemci in Slovenci se rekrutiranje še sploh ni vršilo in konečno je to res, da sem jaz kot podžupan izjavil, da smo sicer glasom San Germanske pogodbe priklonjeni Italiji, a da bomo vedno čuvali in branili naše pravice, obenem pa se podvrgli ukazom in zakonom ki bodo za nas nove državljane v veljavi. — To je neopovrgljiva resnica in ne mogoče sene- kakkega dopisnika, kakor je bil oni ki je neres- nico pisal. — Z odličnim spoštovanjem udani Jos. Treu. — Pripominjamo, da je dotično vest prinesla tržaška »Era Nuova«. Iz poprav- ka se vidi, koliko je vrjeti poročilom laških listov o aneksijskih slavnostih po zasedenem ozemlju. (Opomba ured.).

Dnevne novice.

Umrl je v Zagrebu profesor dr. Ivan Hoic, ki je spisal najboljši srednješol- ske učne knjige za zgodovino. Pokojnik je promoviral na heidelberškem vseučili- šču. Bil je zaveden katoličan.

Primorski dan na Jesenicah. Na inicijativo »Jugoslovanske Matice«, po- družnice na Jesenicah, prirede jeseniška narodna društva na belo nedeljo 3. t. m. »Primorski dan« z razprodajo žalnih zna- kov, razglednic tržaskih nasilstev in z ve- černimi prireditvami. Rodoljubi, segajte po teh žalnih znakih, spominjajoč se na bedne žrtve »Rapalla« in prigoljufanega koroškega plebiscita!

Zveza dramatičnih odsekov je imela v torek 29. marca svoj prvi redni občni zbor. Ob- čni zbor je z malimi spremembami sprejel po- slovnik, ki ga je izdelal pripravljalni odbor. Pri volitvah izvoljeni odbor je imel takoj po občnem zboru svojo prvo sejo. Odbor se je konstituiral sledeče: predsednik: Janez Jalen, podpredsednik: univ. prof. dr. Josip Debevec, tajnik: Marijan Marolt, tajnikov namestnik: Dore Mašič, blagajnik: Ernst Kramaršič, bla- gajnikov namestnik: Narle Velikonja, odbor- niki: Franc Koblar, dr. Gruden, Valentin Tome, Janko Cerne, kaplan Lavrič in dva Sta- jerca, ki bosta kooptirana pozneje; revizorji: svetnik Zajc, Filip Terčelj, Gabršček. Odbor je sestavil program za svoje delovanje do jeseni. V najkrajšem času izda ZDO 2 novi ljudski igri; če mogoče izide tudi knjiga za režiserje.

Deložiranje Rusov iz kopališč. Dr- žavni odbor za pomoč Rusom je sklenil, da se imajo vsi ruski begunci čimprej iz- seliti iz vseh kopališč in zdravilišč, kjer so začasno nastanjeni. Ta sklep ima namen, omogočiti gostom poset kopališč tekom poletja.

Pokojninski zaklad za zdravniške vdove in sirote države SHS v Ljubljani ima dne 4. t. m. ob treh popoldne v magistratni posvetovalnici iz- redni občni zbor, ki ima sklepati o spremembi pravil. Ako ne bo ta zbor tudi sedaj sklepčen, od- stopi ves odbor in prevzame upravo vladni komi- sar. — Odbor.

Prošnje za oprostitev od vojaščine. Zupa- stva predlagajo prošnje in svrhu oprostitve od vo- jaške službe vojnih obvezancev navadno nezadost- no kolkovane in nepravilno opremljene. Da se temu odpomere, odreja sledeče: 1. Vsaka vloga poedinih oseb, vsebujoča kako prošnjo, vprašanje itd., mora biti kolkovana z 2 (dvema) dinarima in vsaka priloga z 1 (enim) dinarjem, ako ni bila že pri izgotovitvi njeni vsebini primerno kolko- vana. — 2. Neobhodno potrebno je, da se prošnji za oprostitev od vojaške službe vojnih obvezan- cev priloži naslednje: a) Družinski list reklamiran- čev staršev (to je poročilo iz krsne, poročne in mrliške matice). V tem poročilu se morajo ozna- čiti: oče in mati, dalje vsi otroci po starosti, od najstarejšega do najmlajšega, ne da bi se izpustil reklamovalec, izpustiti se tudi ne sme noben dru- žinski član, tudi tedaj ne, ako ne živi v družini ali bi bil izven nje umrl. Pri vsakem otroku se do- stavi, je li sin ali hči, vnuk ali vnukinja. Ako ka- teri član živi izven družine, bodisi da se je izselil ali da je pogrešan, naj se o njem v razpredelku »Opomnja« to označi; v prvih dveh slučajih naj se tudi vpiše, kje da biva. b) Uradno potrjeno dav- nega urada, koliko neposrednega davka plačuje reklamiraneč oče ali mati in reklamiraneč. c) Ako se v zadrugi nahaja več starejših reklamiranečev bratov, naj se za te priloži uradno uverjenje služ- bene dobe; če pa niso služili, naj se to pripomeni. V slučaju pa, da so odpravljeni od hiše, naj se to vedno dokazuje na podlagi sodnijskih listin. — 3. Pravilno kolkovane in opremljene prošnje se imajo potom županstva vposiljati naravnost na tu- kajšnje pukovsko okružno komando. Županstvo naj prošnjo po potrebi oceni. Nikakor naj se pa tozadevne prošnje ne vposiljajo naravnost na višja mesta, ker višje komande v vsakem slučaju pred rešitvijo pošiljajo take prošnje tukajšnji komandi, da jih oceni. Županstvo naj se po prednjem točno ravna in občne v svojem delokrogu primerno ob- vesti. Do sedaj se še tu nahajajoče, nezadostno kolkovane in nepravilno opremljene prošnje se bodo županstvom vrstile v spopolnitev. V bodoče se nezadostno kolkovane prošnje ne bodo reševale.

Okrajne učiteljske konference za šolsko leto 1920/21 letos na deželi odpadejo, ker bi pre- visokih stroškov za vožnjo po železnici in drago prehrano šolski okrajni odnosno okrajni šolski sveti ne zmogli. Pač pa se bo vršila okrajna učiteljska konferenca za Ljubljano redno kakor doslej, ker ti stroški za mestno učiteljsko odpadejo.

Uspesoblenostni izpit za slovenski učni jezik morajo v spomlad. roku 1921 napraviti vsi nemški učitelji v Sloveniji, sicer se bodo odpuštili iz službovanja. Ta ukrep naše deželne vlade je odgovor na represalije koroških »fašistov« na slo- vensko učitelstvo!

Pokrajinski inspektorat finančne kontrole. Z ozirom na to notico, ki je izšla v vseh ljubljans- kih listih, nam sporočajo z merodajne strani, da ista ne odgovarja resnici. Neznani hudomušnež si je dovolil neumestno šalo.

Zahvala. Za vdovo z dvema otrokoma so darovali: Gospod svetnik J. Kalan od dobrotni- kov 100 K. Neimenovani katehet 10 K. P. Bona- ventura Resman iz Brezji od dobrotnikov 100 K. Neimenovani iz Škofje Loke 100 K. Katoliška Li- ga 80 K. Trgovina G. Eger darovala obleko. G. Mara dr. Estova, učiteljica na Rovih, 20 K. Tes- nar Franc iz Ljubljane 20 K. Ga. Ana 20 K. Drugi neimenovani 60 K. Nekaj dobrotnikov pa je izro- čilo darove vdovi osebno. — Prosimo še nadalj- nih pripomočkov. Vsem gg. dobrotnikom se dru- šтво »Dobrodelnost« v imenu vdove najtopleje za- hvaljuje.

Produktivna zadruga čevljarjev za Slo- venijo naznanja svojim članom vsakdanjo prodajo usnja in čevljarjskih potrebščin. Izde- lovanje gornjih delov se vrši točno po naroči- lu. Gg. odborniki se opozarjajo, da se vrši v nedeljo, dne 3. aprila, ob 9. uri dopoldne in- ventura. Udeležite se polnoštevno. Hrenova ul. št. 4. (K)

Kozé. V župniji in občini Gozd pri Kam- niku so se pojavile začetkom marca kozé (bolezen koz). Nekaj obolenih je okrevalo; so pa trije smrtni slučaj.

Pogrešan. Kuhar Miha (roj. 1887) je pisal zadnjič o pustu leta 1915. s Karpatom. Kdor je bil takrat z njim skupaj, naj sporoči njegovi ženi. —

Naslov: Apolonija Kuhar, Krivčeva 2, p. Kamnik-Gozd. — Stroški se povrnejo.

— 8 pošte. Imenovani so: za višjega poštnega kontrolorja poštne kontrolor Martin Radej pri poštne uradu Maribor 1, za višjega poštnega oficijala II. razreda poštne oficijal Edvard Hofman pri poštne uradu Ljubljana 1 in za poštne uradne sluga elugo začasnih pomočnikov sluga Vavlar Stanislav pri poštne uradu Gorjane Radgona. Podeljena je odpravnika služba v Motniku poštne oficijal Maksu Hribovšku, v Bučki poštne aspirantki Ivanu Teržan, v Podsedri poštne pomočnici Franji Veres, v Zagradu na Dolenjskem poštne pomočnici Marji Vrančič in v Šmarjeti ob Pesnici poštne pomočnici Berti Toplič. Premošeni so: višji poštne kontrolor Franjo Irgolj od poštne uradu Maribor 1 k poštne uradu Maribor 2, višji poštne oficijal I. razreda Emil Predika od poštne uradu Ljubljana 1 k poštne uradu Novo mesto, višji poštne oficijal II. razreda Ivan Konte od poštne uradu Ljubljana 1 k poštne uradu Ljubljana 2, poštne oficijal Miha Lužnar od poštne uradu Srebrjevo 1 k poštne uradu Ljubljana 1, poštne oficijal Ivan Ortan od poštne uradu Ljubljana 1 k poštne uradu Maribor 1, poštne asistenta Mihajlo Barič od poštne uradu Ptuj in Joško Monda od poštne uradu Ljubljana 1 k poštne uradu Srebrjevo 1, pomožni kontrolor Karel Vrančič od poštne uradu Ljubljana 2 k poštne uradu Ljubljana 1, poštne oficijal Anton Eržen od poštne uradu Maribor 1 k poštne uradu Maribor 2 in Ivan Novak od poštne uradu Ljubljana 1 k poštne uradu Jesenice Gorenjsko, poštne oficijalke Emilija Tratnik od poštne uradu Ljubljana 1 v območje poštne in brzojavne ravnanstva Veliki Bečkerek, Ana Mastnak od poštne uradu Grobelno k poštne uradu Murska Sobota, Antonija Tarčelj od poštne uradu Murska Sobota k poštne uradu Grobelno, Mira Kocjančič od poštne uradu Ljubljana 6 k poštne uradu Ljubljana 1, Julij Derganc od tehničnega oddelka poštne in brzojavne ravnanstva Ljubljana k poštne uradu Ljubljana 1, Mihaela Horvat od poštne uradu Ljubljana 1 k poštne uradu Ljubljana 1, poštne oficijalke Karmela Bajt pri računskem oddelku poštne in brzojavne ravnanstva v Ljubljani. Odvezana sta poštne službe poštne asistent Franjo Kvas pri poštne uradu Ljubljana 1 in pisarniški oficijal Oskar Šusteršič pri poštne uradu poštne in brzojavne ravnanstva v Ljubljani. Trajno sta vpokojena: poštari Alojz Tomazič pri poštne uradu Ljubljana 2 in poštari Marija Jurša pri poštne uradu Zreče. Uvrščene so v seznam čakalcev poštne odpravnice Marica Kunat od poštne uradu Podsedra, Rafaela Knapčič od poštne uradu Šmarjeta ob Pesnici in Zinka Grobelnik od poštne uradu Bučja. Odpuščeni so od poštne službe poštne uradni sluga Anton Gašperšič pri poštne uradu Gorjane Radgona.

— Vrhnik. Gospodarsko društvo bo imelo v nedeljo občni zbor v Rokodelskem domu ob 3. uri popoldne. Člani se vabijo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo. (k)

— Redni občni zbor »Splošne organizacije vojnih invalidov in sirot za slovensko ozemlje« s centralnim sedežem v Ljubljani se vrši v nedeljo, 10. aprila ob 9. uri dopoldne v dvorani Mestnega doma v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

Ij 40 letnico službovanja pri tvrđki Naglas je včeraj obhajal g. Josip Lapajnar kot mizar. Lani je g. Lapajnar praznoval 40 letnico, odkar je član ognjega društva. Jubilaru želimo še mnogo srečnih in zdravih let.

Ij šentjakobska prosveta. V nedeljo ob šestih zvečer bo predaval mons. Viktor Steška. Vabimo k obilni udeležbi!

Ij Osrednji odbor Krekove prosvete ima svojo sejo v nedeljo ob 8. uri zvečer.

Ij Bančni zavodi v Ljubljani poslujejo izza 1. aprila 1921 za stranke od pol 9. do pol 13. ure.

Ij Za 1. april. Nekaj ljubljanskih hudomušnežev je potegnili včeraj za 1. april radovedneže z novico, da je na potu skozi Ljubljano razkralj Karel in se nahaja na ljubljanskem kolodvoru. Baje je šlo res nekaj aprilovcev na ta lim. Pravijo, da so bili to sami demokratje.

Ij Velik požar na Kodeljevem. V noči od 31. marca na 1. aprila je opazila ob tričetrt na dve jutraj Marija Jakopič, ki stanuje v gradu Kodeljevo, da gori desni vogel velikega grajskega hleva. Zbudila je takoj grajske stanovalce in lastnika barona Kodellija. Kodellijeva grajska poslopja leže sredi gozda in vsled tega požara ni bilo mogoče od zunaj opaziti ob njegovih početkih. Kljub temu so vojaške straže bližnjega vojaškega skladišča razmeroma hitro opazile plamen in obvestile vojaško policijo, ki je bila takoj na mestu. Prišli sta na lice mesta takoj požar izbrambili iz Most in Ljubljane. Požar se je hitro širil, da je bil hlev tekom pol ure popolnoma v plamenu, tako da je mogla požarna bramba misliti samo še na lokalizacijo požara. Od hleva, ki je bil obokan, so stale le še gole stene. Škoda je velika in jo cenijo na 1.500.000 K. Samo slame in sena je zgorelo 800.000 kg in razven tega tudi mnogo poljskega orodja. Polcija je poizvedovala o postanku požara in takoj na lice mesta ugotovila, da je moral biti podtaknjen od zlobne roke. Aretiranih je 6 osumljenih oseb. Preiskavo vodi gosp. revirni nadzornik Habe.

Ij Slomškova zveza. Ljubljanska podružnica Slomškove zveze priredi danes popoldne ob pol 4. v dekliški šoli pri Sv. Jakobu predavanje o obravnavi moderne poezije v ljudski šoli. Predava gov. R. Pečjak. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ij Ponovna uprizoritev spevoigra »Ribčeva hči« in libreto »Kovačev študent« se ne vrši, kot pomotoma razglašeno na lepkih, v nedeljo, ampak v ponedeljek, dne 4. aprila ob 8. zvečer v Ljudskem domu. Tako bo možno udeležiti se predstave tudi onim, ki niso dobili vstopnic minul podelilo. Vstopnice se dobijo v predprodaji v Češarkovi trafiki v Solenburovi ulici, v Dolančevi trafiki v Prešernovi ulici in v Koželjevi trafiki na Sv. Petra cesti in na dan predstave pri blaginji ob pol 7. Tovariši invalidi in vojne vdove, pridno sezajte po njih ter pripeljite s seboj še svoje znanke, da bo uspeh tem zadovoljivejši!

Ij Zveza delovodij in industrijskih uradnikov ima v soboto 2. aprila ob 7. zvečer v gostilni pri »Zlati ribi« zborovanje. Sprejemajo se tudi novi člani, ter se vsi stanovski tovariši vabijo, da pridejo na to zborovanje. Zveza je edino društvo, katero nudi vse udobnosti glede socialnih in gospodarskih koristi svojih članov. (k)

Ij Slovenska Matica. Gradbeno podjetje ing. Dukič & drug v Ljubljani je naklonilo Slovenski Matici znesek 400 K kot velukonočno darilo. Požrtvovalni trdnici bodi izročila najtoplejša hvala. Ij Umrlj so v Ljubljani: Marija Pirnat, blagajničarka, 42 let. — Viktor Klemenec, gostilničar in posestnik, 29 let. — Josip Zupančič, učitelj, 68 let. — Ciril Urančič, sin jeta. paznika, 3 dni. — Anton Jakl, hiralce, 60 let. — Martin Škubic, delavec, 19 let. — Franciška Rizzardi, mestna uboga, 63 let. — Alojzij Klemenec, rejnec, 2 leti. — Peter Ocvirk, delavec, 38 let. — Ivka Podlipnik, premogarjeva hči, 2 leti in pol. — Ignacij Čuber, čevljarški pomočnik, 30 let.

Ij Pričetek stavbnih del. V Ljubljani se je pri nekaterih stavbah zidarsko delo že pričelo, pri večini novih poslopij pa še ne, iz enostavnega vzroka, ker manjka zidarjev in delavcev. Zdej bodo začeli ometavati in snajiti dograjene hiše: 2 Jadranske banke v Pražakovi ulici, 1 Južne železnice ob Rosljevih cesti, 1 Kreditne banke v podaljšani Beethovnovi ulici, 1 — Akademski dom ob Miklošičevi cesti, novo poslopje na svetu Južne železnice, 1 Poženelovo vilo ob Abaclevi cesti, poslopje J. Ložarja na Sv. Petra cesti odnošno Sv. Petra nasipu, novo dvonadstropno poslopje deželne bolnice, novo poslopje pri državni obrtni šoli itd. Za novopostrojane hiše in bančne poslopja, zlasti pa za palačo Kreditne banke ob Wilsonovi in regenta Aleksandra cesti in za poslopje premožne družbe v podaljšani Gledališki ulici bo pa zidarje kakor težake težko dobiti, zato bo šlo delo počasi naprej. Če bo šlo po sreči, se bo meseca avgusta t. l. izpraznilo v Ljubljani 50 do 60 družinskih stanovanj, in — če bo stanovanjski urad, ki ga vodi sedaj banje poverjenik za socialno skrb g. Ribnikar, umel svoj nalog — dal izprazniti tista razna udobna stanovanja, ki jih imajo zasedena tuči, veržniki in razni ljubljanski liberalni kapitalisti-milijonarji, potem pride takrat par domačih ljudi pod streho. Drugače bo pa stanovanjska mizerija v Ljubljani taka kot je danes, trajala najmanj še 8 do 10 let.

Ij Še ena seja starega občinskega sveta se bo vršila v Ljubljani meseca aprila pod starim županom, potem se vrše že nove občinske volitve, za katere so na našem magistratu pogurjali takle rezultati: 18 mandatov demokrat, 10 mandatov SLS, 8 mandatov JSDS, 8 mandatov NSS, 4 mandata komunisti.

Ij Darilo za uslužbenca čekovnega urada. — Državna banka Fr. Sakser v Newyorku je poslala pretekle dni 12.000 K tukajšnjemu čekovnemu uradu kot remuneracijo uslužbenemu čekovnega urada v enakomerno razdelitev. Liberalni knjigovodja Rozman pa je denar dal lepo na tihem razdeliti samo med »višje« gospode, t. j. seveda med načelnike oddelkov, na nižje se pa — sploh ni spomnil! Kako se to imenuje? Pa bomo že poskrbeli, da bo o tej samooblastnosti zvedel tudi g. Frank Sakser!

Ij Napad na Trnovskem pristanu. Ko je šel delavec v tiskarno južne železnice ob 1. uri ponoči domov v Veliko čolnarsko ulico št. 10, ga je na Trnovskem pristanu sunil neznan vojak z bajonetom v glavo in desno ramo in ga nevarno ranil.

Ij Prodaja mesa. Iz mesarskih krogov se nam poroča: Izvoz govejega mesa je v zadnjem času tako narastel, da mesarji, ki izvršujejo svojo obrt, ne morejo konkurirati s temi milijonskimi družbami po današnjih predpisanih maksimalnih cenah. Valed tega se sl. občinstvo opozarja, da se od sobote 2. aprila t. l. na bo prodajalo govejega mesa v Ljubljani, ako vlada medtem ne izda drugih naredb.

Ij Mlada lahkoživka. Polcija je zaprla leta 1901 rojeno Josipino Prepeluh, ker je ogoljufala trgovca A. Hranstnika, da ji je izročil za 1439 kron blaga, katero je vzela na račun neke g. Hranstniku dobro znane rodbine. Prepeluhova je živela zelo lahkomisljivo: popivala je v različnih gostilnah in slaščičarnah in ni nič plačala. Potepala se je brez posla po Ljubljani. Tudi pri Mayerju je poizkusila izvesti goljufijo za 3600 kron.

Ij Napad na »Konsumno društvo« v Sloveniji. Med sejo zgoraj navedenega društva v šiški št. 208 v I. nadstropju sta bila vržena dva kamna, in sicer eden v sobo, v kateri je bila seja, drugi pa v pisarno. V sobi je bilo takrat 8—10 oseb. Kdo je vržel kamna, se ne vé.

Ij Goljufije v bolnišnici. Josip Fredcegovič iz Šibenika se je zdravil v bolnišnici, kjer je izvalil bolnikom Francu Dobrili 400 K, Rudolfu Hermažu 40 K in Maksu Teijerschu 6 K. Fredcegovič je nato šel v mesto in se ni več v bolnišnico vrnil.

Ij Opozorjamo na tvrđko Žalta & Žilič, železna trgovina, Gospodarska cesta. — Več v inseratu.

Ij Kdor je našel 16. marca v Miklošičevi ulici v Ljubljani okrog 11. ure dopoldne zavitek sprječal in knjižico, naj pošlje proti 100 K nagrade na naslov: Matevž Kuhar, Spodnje Duplje 8 p. Tržišču.

Ij Izgubila se je v petek dopoldne na trgu skoraj popolno nova črna denarnica z vsebino 18 kron. Pošten najditelj se prosi, da odda isto na upravo »Slovenca«.

Dijaški vestnik.

d Vsem podružnicam! Radi redakcije druge številke »Vestnika S. D. Z.« nujno rabimo podatkov s podružnicah občnih zborov. Prosim, da jih pošljete vse podružnice nemudoma na naslov: Predsednik S. D. Z., pisarna S. K. S. Z., Ljubljana, Ljudski dom, II. nadst. — Predsednik.

d Naročnikom »Zore-Luce«. S 6. številko smo poslali vsem p. n. naročnikom položnice. Prosim, vse dosedanje naročnike, da nam ostanejo zvesti, se poslužijo položnic in nam pošljejo naročnino za drugo polletje, ki znaša 24 K. — Uprava za Slovenijo.

Najnovejša poročila.

NEPRESTAN STIK VLADE Z RIMOM, PRAGO IN BUKAREŠTO.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Vse belgrajsko časopisje se bavi s položajem, ki je nastal vsled vrnitve razkralja Karla na Mažarsko. Zunanje ministrstvo je v neprestanem stiku z Rimom, Bukarešto in Prago. Ob celi mažarski meji stoje naše čete pripravljene, da izvrše vladne ukaze.

POSVETI VLADE O ZUNANJEM POLOŽAJU.

Belgrad, 1. aprila. (Izvirno.) Danes jutraj se je vršila ministrska seja, na kateri se je razpravljalo o zunanjem položaju. Pred sejo so na dvoru prisegli novi ministri.

GLASOVANJE V USTAVNEM ODBORU.

Belgrad, 1. aprila. (Izv.) Današnja seja ustavnega odbora se je pričela ob 10. uri dopoldne. Pri členu 42, ki govori o narodni skupščini so govorili: Jovan Gjonović, ki se je zavzemal za propore, zemljoradnik Jovanović, ki je podal stilizacijo zemljoradniškega kluba, demokrat Angelović, ki je zahteval, da se v člen sprejme proporcionalni sistem in ženska volivna pravica, sicer bo glasoval proti členu, dr. Šimrak, ki je zahteval volivno dolžnost in propore. Pri glasovanju je bila sprejeta vladna stilizacija člena, ki se glasi: Narodna skupščina je sestavljena iz poslancev, katere voli narod svobodno s splošnim, neposrednim in tajnim glasovanjem z zastopstvom manjšine. — Nato je bil sprejet člen, ki se glasi: Pravico delavstva do organizacije se bo predpisalo s posebnim zakonom. Nadalje sta bila sprejeta člena o sodstvu in vojnem sodstvu, kakor ju je predlagala vlada. Tem se je pričela razprava o socialno-gospodarskem delu ustave. Debata pa je bila odložena na jutri.

RIMSKA KONFERENCA.

Dunaj, 1. aprila. (Izvir.) Konferenca v Rimu se bo pričela najbrže šele 4. aprila.

IZJEMNO STANJE NA ANGLEŠKEM.

LDU London, 31. marca. (Reuter.) Objavljena je naredba, s katero se je nad državo proglasilo izjemno stanje vsled premogovne krize in vsled tega, ker so delavske strokovne organizacije zagrožile s splošno stavko.

LDU London, 31. marca. (Reuter.) Z malimi izjemami je prepovedan izvoz premoga in koksa.

FRANCIJA PROSI AMERIKO ZA POMOČ.

LDU Pariz, 1. aprila. (Brezlično.) »Echo de Paris« doznava iz Newyorka: Poset Vivianija zasleduje namen, doseči za Francijo finančno pomoč, da se država izogne bankerotu.

PREBIVALSTVO PARIZA.

LDU Pariz, 1. aprila. (Brezlično.) Po ljudskem štetju, ki se je vršilo v Parizu dne 6. marca, šteje Pariz 2.880.000 prebivalcev, tedaj za 45.000 več, kakor leta 1911.

V NEMČIJO SE VRAČA MIR.

LDU Berlin, 1. aprila. (Wolff.) Iz Srednje Nemčije prihajajo poročila, da se mir utrjuje.

Katoliški vestnik.

c Kongregacija »Zalostne Matere božje« za gospe pri sv. Florijanu ima v sredo, 6. aprila ob petih svoj shod.

c Iz Vatikana. Namestnik kardinala Gasparija kot »Camerlengo« rimske cerkve, vatikanski kanonik knez Ugo Buoncompagni-Ludovisi, je položil prisego v roke sv. očeta Benedikta. Oba cerkvena prelata imata oblast upravljalni sv. Cerkve po smrti papeževi, dokler ni izvoljen nov poglavar sv. Cerkve. Namestnik kamerlengo Ugo Buoncompagni se je posvetil duhovskemu stanu pred 25 leti kot vdovec. — Zbirka (nova) darov za po vojni osirotelo dečo e znašala meseca februarja čez 6 milijonov lir. Največ je zopet prispevala Amerika. — Za vzdrževanje grško-katoliške centralnega semenišča v Rimu je daroval papež Benedikt XV. milijon lir. Uniatška duhovska semenišča v Stanislavu, Lvovu in Przemyslu je varšavska vlada ukinila, zato se je ustanovil nov zavod v Rimu.

c Tudi neodvisni (samostojni). Stališče soc. demokratov nasproti katol. Cerkvi v Placi na Nemškem se kaže zadnji čas v agitaciji za odpad od Cerkve. Nositelji agitacije v Placi so neodvisni; povod za to početje navajajo neko škofsko navedilo duhovnikom glede spovedne prakse z ozirom na voditelje soc. demokratov in z ozirom na člane, ki se drže samo soc. dem. gospodarskega programa.

c Skrivne sile na delu. Na Češkem se agitacija za odpad še vedno nadaljuje. Po mestih so nalepljeni velikanski kričeči lepaki, ki vabijo na odpad, drugod se širi osebna agitacija vseh raznovrstnih sekt. Kdo je v ozadju, ki daje denar...? Fanatizem, ki ga kažejo podivjani odpadniki, je neumljiv. Tudi kulturni boj besni dalje. Če bi bili sprejeti predlogi, kakršne proglašajo po časopisih voditelji brezbožnega režima in strastni zagovorniki ločitve cerkve od države, bi se del češkega naroda popolnoma popagalnil. — V Pragi silno primanjkuje stanovanj, toda kulturnobojnežem ni veliko na tem, da bi postregli s stanovanji, pač pa se jim mudi, da čimprej postavijo »krematorij« v Pragi. V treh mesecih ga že hočejo imeti.

c Katoliška svetovna mladinska liga s sedežem v Gradcu (Karmeliterplatz 5) deluje že tri mesece, kakor se sliši, zelo uspešno. Delegati imajo svoje sedetse že v 10 deželah. Namen te lige je, da bi se poštena mladina vseh dežela tesno sklenila v obrambo proti komunistični mladinski internacionali. Avgusta bo imela katoliška

mladinska liga (Moka) kongres, kjer se bo kenčno uredilo vprikanje nove organizacije.

c Katoliška univerza na Poljskem. Že l. 1917. so mogli pozdraviti Poljaki začetek katol. vseučilišča, ki ima svoj sedež v Ljublinu. Dusevni ustanovitelj je bivši rektor rimsko-katoliške akademije v Petrogradu škof mgr. Radziszewski. Posebnih težkoč nova univerza ne čuti, kljub temu, da je vsak začetek težak, kajti tako potrebni »nervus rerum« je zagotovljen. Dva navdušena in potrebo kat. visoke šole umevajoča mecena: Jarosinski in Skapski sta v tem oziru postavila dovolj močne temelje. Jarosinski je prisločil na pomoč z vrednostjo 20 milijonov rubljev; poleg tega pa prispeva vsako leto še z zneskom 3 milijonov poljskih mark. Mesto Lublin ima sicer samo 30.000 prebivalcev, zato pa ugodno lego in manj prilik za stranpota, ki so nevarna visokošolski mladini. Univerzo so postavili v varstvo božjega Srca Jezusa vega. Vodstvo je poverjeno poljskim škofom; škof Fulman v Lublinu je izvoljen za kancelarja. Ustavo je potrdil papež Benedikt XV. ter obenem daroval več znanstvenih del za knjižnico. Na novi univerzi so ustanovljene zaenkrat stolice za bogoslovje, cerkveno pravo, sociologijo, ekonomijo, zgodovino literature, zgodovino, filozofijo. V kratkem otvorijo tudi medicinsko fakulteto. — Pridružio se številne stolice za jezike: za latinščino, grščino, hebrejščino, arabščino, sirščino, sanskrit, francščino, italijanščino, nemščino, angleščino in litvanščino. V jeseni se prikljopi tudi seminar za pedagogiko. — Prof. kolegij ima sedaj že 60 članov; med njimi sta 2 Francoza, 2 Italijana, 1 Belgijec, 1 Holanec in 1 Nemec.

c Boj za križ, za katerega odstranitev iz italijanskih šol se deluje zlasti tam, kjer vlada socializem v občinski uravi, tvori značilno paralelo k odpadniški pronagandi, ki jo vrši internacionala. Voditelj tega gibanja v Italiji je tov. Fietti, odpadli redovnik. Toda to ščuvanje ima tudi nekaj dobrega v sebi, kajti na mnogih šolah, v katerih je dosedaj manjkal križ, se je sedaj zopet uvedel, n. pr. v Laciju, tu celo na stroške papeža samega, kateri je daroval okrog 50 križev. Huiškanje je dovedlo celo tako daleč, da celo tam, kjer je bil križ prej malo čislán, se sedaj prav posebno ceni.

Prosveta.

pr »Novi rod«. Vsebin: Matičeve številke: Igo Gruden: Pustov pogreb. — Fr. Bevk: Lovci in zajek. — K. Širok: Tri ptičke. — Cv. Golar: Ej, hej! — Fran Milčinski: Zgodbe kraljeviča Marka. — Slika. — Multatuli. — Ločnikar: Pravljica o japonskem kamenarju. — Rutar-Simonov: Naši pradedi pod Franki. — Slika. — Zvonimir Kosem: Domotožje. — Po. uk in zabava. — Kotiček malih. — »Novi rod« stane letno 12 lir. Uredništvo in uprava: Trst, ul. Ruggero Manno št. 20. I. nadstropje.

pr »Hrvatske Prosvete« druga številka pri-narči: Dr. Mahnič: Centralistična Nemačka; dr. Šarič: Glas našega vevovanja; M. Sabić: Pregarnje; Fran Mauriac: Mrtva župa; Branko Storb: Jesen; P. Belić-Marosevičeva: Lotogovčijet. Pregledi. — »Hrvatsko Prosveto«, ki izhaja vsak mesec in stane letno 80 K, toplo priporočamo. Naroči se: Uprava »Hrv. Prosvete«, Zagreb, Palmotičeva ulica 31.

pr Sič: Trgovsko računstvo za višje trgovske šole I.—III. (Cena 40 K) in Sič: Trgovsko računstvo za dvorazredne trgovske šole, I.—II. (Cena 56 K) je izdala knjigarna Ig. Kleinmayr & Bamberg. Knjige bodo prav dobro prišle ne samo dijakom, temveč vsakemu, ki se hoče naobraziti v trgovski stroki.

pr Pravljice. Spisala in jim slike narisala Ilka Wascheteova. V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Cena vezani knjižki 40 K, po pošti 1 K 80 vin. več. — Za pibe je slovenska mladina dobila knjižgo, kakršnih slovenska mladinska literatura nima veliko. Ilka Wascheteova je napisala 12 pravljic in sicer tako, kot jih more napisati le oni, ki popolnoma pozna otročjo dušo in ve, kaj nanjo najbolj vpliva. Poleg tega jih je okrasila s celo vrsto slik, od katere bodo mladini ugajale zlasti one, ki so večbarvne. Knjiga je izšla v elegantni opremi in na lepem papirju. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

pr Shakespeare-Zupančič, Macbeth. V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Cena broš. 32 K, vez. 40 K, poština 1 K 80 vin. več. — Za Veliko noč je izdala Tiskovna zadruga drugi zvezek Shakespeare-ovih dram, ki prinaša v krasnem Zupančičevem prevodu eno najboljših del velikega angleškega dramatika. Kakor »Sen kresne noči«, tako je tudi Macbeth izšel v jako lepi opremi. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Oriovski vestnik.

Šentpeterski Ori v Ljubljani. V nedeljo, dne 3. aprila ob 10. uri dopoldne seja aranžirkega in dekorativnega oddeska za desetletnico v šentpeterski prosveti. — Načelnik.

Turistika in sport.

Nogomet. V nedeljo ob 16. uri se vrši na prostoru »Ilirije« tekma med prvim moštvo »Ilirije« in kombiniranim moštvo ostalih ljubljanskih klubov. — V ponedeljek ob 16. uri igra rezerva »Ilirije« proti »Hermesu«. (k)

Po nedeljski kolesarski dirki se vrši na verandi hotela Union razdelitev nagrad za to dirko in zaostalih nagrad iz lanske sezone, združeno z zabavnim večerom. — Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop vsakemu prost. (K)

Gospodarsko.

BORZA.

Zagreb, 1. aprila. (Izv.) Berlin 229.50—230 (230), Budimpešta 43 (43), Italija 585—588 (585 do 588), London 563—567 (560—568), Newyork (kabel) 144 (144), Newyork (čeki) 142 (143), Pariz 10.05 (10), Praga 190—190.50 (189—190), Curih 24.70—25, Dunaj 20.80—21 (21—21.20), dolarji 139.75—140 (140), avstrijske krome 22 (22—23), čechoslovaske krome 185—187 (180), francoski franki 930 (930), napoleondori 473—475 (474), lire 570 (565—570), nemške marke 227 (227—230). (V oklepajih kurzi prejšnjega dne.)

g Glavni Zadrugišni Saver. Prihodnja seja Glavnega Zadrugnega Saveza se vrši 17. in 18. aprila v Ljubljani v prostorih Ljudske posojilnice (Miklošičeva cesta) ob 10. dopoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo tajnika o »Višjem zadrugnem tečaju«, o »Zadrugnem Glasniku« in o drugih zadevah. — 2. Sestava programa za prihodnji kongres Glavnega Zadrugnega Saveza v

Ljubljani. — 3. Nastavitev revizorja in uradnika pri Glavnem Zadrugnem Savezu. — 4. Vstop v »Slovensko kmetijsko zbornico v Pragi«. — 5. Razgovor o načrtu za novi skupni zadrugi zakon, ki ga je sestavil g. M. Stibler. — 6. Zastopanje Gl. Z. S. na kmetijski razstavi v Pragi. — 8. Vprašanje Hrvatsko-slovenskega društva v Zagrebu, da li bi moglo to društvo snovati svoje zadruge tudi v Bosni, ne da bi prišlo v nasprotje z bosanskimi zvezami. — 8. Slučajnosti.

g Cene za oglje in bukov les v Nemčiji. V Nemčiji stane sedaj meterski stot bukovega lesa 150—160 mark. Meterski stot bukovega oglja pa stane krog 120 mark. Pred vojno je stal v Nemčiji meterski stot bukovega lesa 6—7 mark, oglja pa 5 mark.

g Tudi v avtomobilni industriji kriza. V internacionalni avtomobilni industriji zavzema kriza vedno večji obseg. V Ameriki leži nad 40.000 avtomobilov, ki so bili že pripravljeni za eksport, nerazprodanih v skladiščih. Tirinske izdelovalnice

»Fiat«-avtomobilov, ki so dosedaj reducirale delovni čas na 36 tedenskih ur, bodo odpustile veliko delavcev.

g Amerika nam konkurira v žitni trgovini. Na Dunaju ni bilo prejšnji teden povpraševanja po našem žitu. Konkurira nam Amerika, ki postavlja na Dunaj svojo moko po 75 avstr. kron. Naša moka je pa radi carine in stroškov dražja.

g Državni dolg Narodni banki. Naša država dolguje danes Narodni banki enajst milijard kron.

g Novo transoceansko parobrodno društvo »Transatlantica«. Osnovale se je novo parobrodno društvo »Transatlantica«, kateremu načeluje londonski brodolastnik Banac. V tem društvu so zastopani najmočnejši zagrebški in belgrajski denarni zavodi. »Transatlantica« razpolaga že s tremi desetstotonskimi ladjami in bo prišel čez tri mesece vršiti redno paroplovbo med Newyorkom in našimi jugoslovanskimi pristanišči.

g Italijanski carinarni v Postojni in Prestranku. Ravnateljstvo italijanskih državnih železnic

javlja, da sta odprti ob južni železnici na jugoslovanski meji dve carinarni, in sicer v Postojni in v Prestranku.

g Znižana tarifa za prevoz hlebov. Železniško ministrstvo je na ponovno prošnjo Zveze industrijcev znižalo tarifo za okrogel les, ki se po železnici prevaža na žage. Do sedaj se je zaračunavala vozovina za hlebo po tarifi B, od sedaj pride v poštev tarifa C.

pr Novakova Slovenska stenografija je izšla v 4. predelani izdaji. Ta knjiga je postala prav potrebna, ker je že leto dni ni bilo dobiti. Novak je izločil stavke, ki so nas spominjale na preteklost in jih nadomestil z novimi, ki odgovarjajo sedanjim razmeram. Novi so samoznaki za Srb in nega izpeljanka. Da je knjiga strokovno na višku, nam dokazuje že avtorjevo ime, Avtogram, ki ga je oskrbel prof. Osana, je prav čeden in ličen. Stenogram se bere čisto, jasno in razločno. — Cena knjigi je 52 K in se dobiva v Jugoslovanski knjigarni.

V tisku je Slovenska stenografska čitanka, ki izide kmalu po Veliki noči, ki bo omogočila, da se stenografijo še naprej izpopolnjujejo v stenografiji.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Psichrometer v C	Nebo, vetrov	Padačina v mm
31. 3. 21 h	740.5	9.8	1.6	d. obl.	—
1. 4. 7 h	741.3	5	0.9	megla	—
1. 4. 14 h	740.8	15.7	2.2	jasno	s.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

V LJUBLJANI

posluje začasno v prostorih Zadrugne zveze, Dunajska c. 301.

SOMBOR. Podružnici: SPLIT.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.

Izplačuje svojim klijentom vsak znesek brez odpovedi v gotovini.

Kupim konja za 20 in vožnjo neplačljivo. Podrobne ponudbe z navedbo cene pod »Konj«, na upravnishvo »Slovenca«.

Harmonika na 2 glasa dobro ohranjena se ceno proda. Ogleda se le od 12—1/2 ure popoldne. Franc Škofic Kolodvorska ul. 26. II. desno.

Mirna stran isče meblirano poletno stanovanje s kuhinjo, po možnosti v bližini k kega koloavora. Ponudbe pod »od maja do oktobra« na upravo »Slovenca«.

Krasno posestvo v Ljubljani na periferiji a vendar se v mestu, obstoje iz dveh hiš in nad 3000 m² vrta in stavbenih parcel ob glavni cesti, na dveh straneh ograjen s potokom. Je vsled smrti lastnika takoj naprodaj. Cena 600.000 kron. — Več se poizve pri A. Kuuc, Gosposka ulica 7./I. 1159

Proda se hiša z gostilno, stanovanje s kuhinjo. Na dvorisku hiša primerna za mesarstvo. Vse obkrojeno z vrtno in sadovnjakom, okoli 2. orla, blizu drž. rudnika. Vprašanja na Milivoja Grniča, Vrdnikmajdan (Srem).

Gonilni jermen ze rabljen od 8—11 cm širok, se kupi Proda se škripec (Flaschenzug) Lud. Heršič, Ahacijeva cesta 10.

Pension Grinovec v najlepši legi na Gorenjskem se priporoča cenj, gostom in turistom. Nizke cene, najboljša oskrba. — Naslov: Upravišništvo Predvor, pošta Tupalčice.

Pes - Doberman, izredno lep, plemenitsko listino (Stammbaum) 14 mesecev star, se proda: Pogačarjev trg 3 II, levo od 10. do 12. ure. Na željo tudi psacestra.

Angleščino po na hitrejši — Berlitzovi metodi poučuje učiteljica Americanka. — Na pripravnika metoda za one, ki potujejo v Ameriko. Naslov pove upravnishvo tega lista pod št. 1180.

Razpisuje se služba organista v Trzinu. Prosto stanovanje, plača po dogovoru. Nastop čim prej. Prošnje je vlagati na župni urad

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica IVAN BRIGELJ, Dunajska cesta 10, se priproča. — Izvršitev točna, cene zmerne.

Zahtevajte proračun za objavo oglasov.

Sena govejega, sladkega kupi en vagon Oskrbništvo gradu barona Co-deilija, Ljubljana.

Stanovanje s hrano se išče za dva učenca meščanske šole, če mogoče v Spodnji Sijaki ali Kolodvorskem okraju. Ponudbe pod SVETLA SOBA na upravnishvo lista.

Poslo logarja, oskrbnika ali kaj sličnega, neza išče intil, marljiv in vesten bivši podoficir vojne mornarice (oženjen, brez otrok), tudi izven Slovenije. Cenjene ponudbe s točnimi podatki prejemkov se prosa na upravo »Slovenca« pod »KMEČI SIN« št. 1148.

Proda se pohišstvo za spaino sobo in več drugega pohišstva. Selo 41

Obrna centrala v Ljubljani za obnovitev po vojni poškodovanih krajev registrovana zadruga z omejeno zavezovabi svoje p. n. člane na

redni občni zbor ki se vrši

12. aprila 1921 ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih, Pražakova ulica št. 5.

DNEVNI RED:
1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za poslovno leto 1920 in razdelitev čistega dobička.
4. Volitev nadzorstva.
5. Služajnosti.

Načelstvo.

ZA STAVBE

prilporečata po nizkih cenah

cement, tračnice, tra-verze, štorje, okov, štedilnike, ploščevino in sploh vsa železnino.

ZALTA & ŽILIČ, Ljubljana Gosposvetska cesta št. 10.

Dobra kuharica pridna in poštena se sprejme takoj proti dobri plači. — Ravnotam se sprejme šivilja na dom. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 1155.

Sprejme se takoj pridna in pošten hlapec

v trgovini I. Perdan v Ljubljani.

Tovarna Barva vsakovrstno blago.

JOS. REICH Kemično čisti obleke.

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Selenburgova ul. 4.

PODRUZNICE: MARIBOR Novo Mesto KOČEVJE Gosposka ul. 38. Glavni trg. šte. 39.

Prvovrstne

Pfaff šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje, itd. za vsakovrstne šivalne stroje priproča

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

POZORI V soboto dne 2. aprila se otvori v Lattermanovem dreveredu kino. — Prva predstava se vrši ob 6, druga ob 8. uri zvečer. Spored traja 3 del. Vstopnina I. prostor K 8. — II. prostor K 6. — za otroke K 4. — Za obilen obisk se priproča Anton Vozata.

Naznanilo. Cenj, občinstvu naznanjam, da sem otvoril sedlarsko in jermenarsko obrt ter se tem potom priporočam za cenj, naročila, katera bom izvrševal točno in po najnižji cenj. LJUDEVIT STARIČ sedlar in jermenar Ivančna gorica, ZATIČNA.

Arhitekt in mestni stavbenik VILJEM TREO Ljubljana, Gosposvetska c. 10 Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno l. 1850 se priproča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune

Cerkvena okna umetniško izvršena izdeluje atelje za umetno slikarstvo

OTMAR VAČKAR, BRNO Francoska ulica št. 13 (prej E. Skarda) Proračuni in načrti na zahtevo brezplačno.

Auto delavnica FR. PUH Karlovska cesta šte. 10.

Izdeluje vsa posamezna dela za automobile. popravlja tudi stroje vseh vrst. Prevzema vsa železo strgarska dela točno in najceneje.

Stare kovine (baker, medenino, cink i. t. d. kupuje trgovina z železnino

BREZNIK & FRITSCH, LJUBLJANA Cankarjevo nabrežje šte. 1.

Največja zaloga klavirjev in pianinov v Ljubljani.

Tvrška J. DOLENC, Ljubljana, Hliserjeva ulica šte. 5, priproča za nakup najboljših instrumente izvršnih tovarov po najsolidnejših nizkih cenah.

Iv. Jax in sin Dunajska cesta št. 15, Ljubljana.

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867.

Vezenje poučuje brezplačno. Pisalni stroji »ROLER« Cenik zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarov: Dürkopp, Styria, Wallenrad.

Telefon šte. 228. Račun čekovnega urada v Ljubljani šte. 647.

Ljudska posojilnica v LJUBLJANI, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6.

Obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica, in je imela koncem decembra 1920 60 milijonov vlog in nad K 1.100.000 — rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Zahtevajte položnice Ljudske posojilnice.

Obleke po najnovejši modil Kostume, pomladne plašče.

Modni salon Srečko Potočnik, Ljubljana, Selenburgova ul. 6 I. nadstr.

Lastna zaloga blaga. Izvršbe v osmih dneh. Delo za obleke . . . K 600.— Delo za kostume . . . K 650.—

„BAKULA“ je nadomestilo „trstja“ za stropne in stene pri vsakovrstnih stavban. Izdeluje in prodaja ga po najnižji cenj

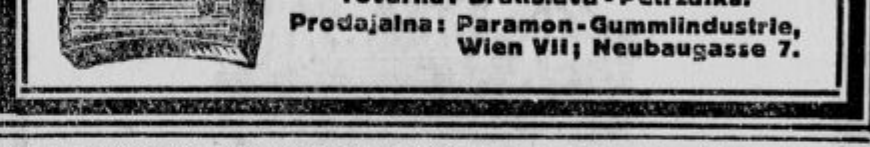
JOS. R. PUH tvornica bakule in trstja, Ljubljana, Gradaška ul. št. 22. Telefon št. 513.

Čehoslovaški izdelek PARAMON

gumijski podpetniki

Zajamčeno predvojna kakovost! Nedosežna trpežnost!

Tovarna: Bratislava - Petržalka. Prodajalca: Paramon-Gummiindustrie, Wien VII; Neubaugasse 7.

Prodaja srečk Državne Klasne Loterije za 2. kolo.

Državna Klasna Loterija prične početkom meseca maja tek. leta s prodajo srečk 1. klasne loterije, čije žrebanje se izvrši v mesecu juliju t. l. Pozivajo se interesovana mesta in denarni zavodi, koji bi se radi bavili s prodajo teh srečk, da se obrnejo na Državno Klasno Loterijo v Beogradu najkasneje do 20. aprila tek. leta.

Načrti loterije s splošnimi pravili o istej kakor tudi pravili za ovlaščenje prodajalca se dobe pri Državni Klasni Loteriji.

Iz pisarne Državne Klasne Loterije LBr. 2471 z dne 29. marca 1921.

„ORIENT“ družba z o. z. preje

Brata Eberl in Jančar & Co Ljubljana, Miklošičeva c. 4.

nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pleskarje.

Jos. Stopar

manufakturna trgovina Ljubljana, Dunajska cesta št. 5. se priproča.

Najnižje cene!

OBRTNA BANKA v Ljubljani, Kongresni trg 4.

Telefon št. 508.

Štev. poštnege ček. urada SHS 12.051.

izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča opravila kar najkulantneje.
Obreštuje vloge na knjižice in na tekoči račun s

4%

od dne vloge
do dne dviga.

V. MARSANO
Telefon št. 226

„TIMEX“

ZAGREB
Nikolićeva ul. 8

Moderne tvorniške naprave
Stroji za vse industrije
Precizno in navadno orodje
Zastopnik prvorazrednih tvornic
Prodajna poslovica za Jugoslavijo
G. ROT, A. G. WIEN III.
Hidraulične naprave
Motorji vseh vrst
Naprave za mline

KLAVIRJI NA OBROKE
harmoniji, violine in vse glasbene potrebitine. Strane na debelo in drobno.

Alfonz Breznik,
bivši učitelj Glasbene Matice,
Kongresni trg št. 15. Ljubljana.

**JULIO
MEINL**
D. D.

**KAVA
ČAJ
KAKAO**

Centrala: ZAGREB.

Podružnice:

ZAGREB: Duga ulica 6.

LJUBLJANA: Aleksandrova
cesta 1.

MARIBOR: Gosposka ulica 7.

PEČUH: Kraljevska ulica 19.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših
nudi vedno tovarna klobukov in slamnikov
Franc Cerar v Stobu
pošta in železniška postaja Domžale pri Ljubljani.
V popravila prevzema tudi vsa tozadevna
dela ter preoblikuje po najnovejši modi.
v Ljubljani prevzema vsa naročila in mo-
verniziranje tverda Kovačević i Tršan
v Prešernovi ulici št. 6, kjer se spre-
jema v sredo in soboto.

**Stavbene
potrebitine:**

Portlandcement, židno in strešno
opeko, cementne strešnike, ce-
mentno-azbestni škrlji (eternit),
cementne cevi, drenažne cevi,
apno, Watproof (cerezit), asfalt,
izolirne plošče, lesni cement,
pristno strešno lepenko št. 80,
100 in 120, strešni lak, katran,
karbolinej, gips i. t. d. dobavlja

Ljubljanska komercijalna družba
Ljubljana, Bleiweisova c. 18.

Čisti, podgane, stenice, škurni
in vsa golazna mora poginuti, ako porabite
moja najboljša prečiščena in splošno hvalehna
sredstva, lot proti poljskim mišim K 10, za
podgane in miši K 12; za škurne posebno
močna vrsta K 20; tinktura za stenice K 13;
uničevalac moljev K 10. Prasek proti mrč-
esom K 10 in 20, mazilo proti ušem pri ljudeh
K 5-12, mazilo za uši pri živini K 5-12, pre-
sek za uši v obliki in perlin K 10 in 20, tin-
ktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi
(uničev rastlin K 10). Prasek proti mravljam
K 10 — Posilja po po vrstni Zayon za ekspoz.
M. Jünker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 39.
Trgovcem pri večjem odjemu popust.

VINO

VZAJEMNA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z. o. j.

preje Vzajemno podporno društvo v Ljubljani
Kongresni trg št. 19.

Poleg nunske cerkve

obreštuje

hranilne vloge po 4%

vloge v tek. računu po 3 1/2 %

Rentni in invalidni davek plača posojilnica sama.

Vrednost vlog je zadržana v popolnoma varnih posojilih in drugih dobrih
naložbah, poleg tega jamči za vloge lastno premoženje zadruge v
znesku 600.000 K ter člani z jamstveno glavnico z 3.000.000 K

daje

posojila na osebni kredit, proti vključbi na posestva, na vrednostne papirje,
menice in proti zoznambi na službene prejeme i. t. d.

Prodaja srečke

državne razredne loterije.

Pojasnila in prospekti brezplačno!

Žične železnice

in vseh vrst

prevozne naprave.

Specialiteta

žične železnice

za največjo silo, jamske pre-
vozne naprave za velike daljave.
Predprojekti zastoj.

**SEILBAHN AKTIEN-
GESELLSCHAFT**

WIEN III., ESTEPLTZ Nr. 4.
Telefon 33-67.

DANICA

krema za
obutev

čisti,
lika in
konservira
usnje.

PROIZVAJA:

„SLAVIA“
Telefon št. 5-46.

tvornica kemičnih
izdelkov d. d.

ZAGREB ILICH
213.

Brzjavci: „Cemia“.

Angleška parobrodna družba

CUNARD-LINE

Zastopstvo za Jugoslavijo: Jugoslavenska banka d. d.
v Zagrebu. — Odprava potnikov I. II. in III. razreda
preko TRSTA, REKE in CHERBOURG-a v NEW-YORK.
Sprejema naročila za prostore na parnikih za Grčijo,
Anglijo in Ameriko — ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

Cunard Line, Zagreb, Vrhovčeva ulica št. 15.

in LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 26.

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru.
2. Zvonove proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanja.

Skupno premagamo skupne težave!

Svoji k svojim!

najboljše vrste samo pri trvdki

Tomasović i Visković

ZAGREB, Palmotićeva ulica 22.

Zahtevajte specialne ponudbe posebno za dalmatinsko, ba-
natsko, sremsko in vilanjsko vino.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in
druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.